

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 > 50 >
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével,

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Fakultatív polgáriházasság Németországban.

Volt alkalmunk már ismételtén rámutatni arra az igenis érthető körülményre, hogy az új egyházpolitikai törvények legtöbbet ártanak a protestánsoknak. Egyes protestáns vidékeken az egybekelteknek 2%-ja sem veszi igénybe az egyházi áldást. És éppen azért a pozitív hitű protestánsok körében ugyancsak terjed a revizióra irányuló mozgalom.

A túlnyomólag protestáns Németországban pedig maguk a protestánsok indították meg a revíziót. 1875-ben boldogították a nagy német birodalmat a kötelező polgári házasság kétes becsü »áldásaival.« Egy év múlva már megdőbbenve tapasztallák a protestáns pásztorok, hogy híveik nem áldatják meg egyháziilag frigyüket, gyermekeiket pedig nem kereszteltetik meg. Berlinben 80,000 gyermek nincs megkeresztelve, — közülök 96% protestáns lenne.

Négy év múlva már 600 protestáns lelkész kérte a birodalmi gyűlést a kötelező polgári házassági törvény módosítására. Kérelmük eredmény nélkül maradt; — akkor még a centrum nem foglalhatta el döntő posztóját.

Most ugyancsak a protestánsok indították meg az akciózt, melynek sikere ezúttal nem maradhat el, ha a centrum is támogatni fogja.

Az evangélikusok fő egyháztanácsa már régebben adott be memorandumot e tárgyban a kultuszminisztériumba. A miniszter meg is indította ennek alapján a tárgyalásokat.

Ennek eredménye az a javaslat, melyet a birodalmi gyűlés protestáns-konzervatív pártja a múlt szombaton terjesztett elő. Ez az indítvány szószerint a következőleg hangzik:

Határozza el a bizottság, hogy: 1. az 1299. §. után a következő három paragrafust vegyék be az új polgári törvénykönyvbe: 1299. a. A házasság a lelkész előtt az egyházi esketés formájában vagy az anyakönyvvezető előtt köttetik meg; az utóbbi esetben az 1300. és 1305. §. határozata szerint. — 1299. b. §. Az egyházi esketést csak egy az állam által elismert vallás felekezeti lelkésze végezheti. Az esketés csak akkor történhetik, ha egy a 1303. §. szerint illetékes anyakönyvvezető bizonyítványt állít ki arról, hogy házassági akadály nem forog fenn. A bizonyítványnak tartalmaznia kell azon adatokat is a jegyesekről, melyeket a polgári házasság előír. Ez érvényességét elveszti, ha az esketés a bizonyítvány kiállítását után 7 nappal nem történik meg. 1299. §. A házasság kötése az egyházi esketés formájában úgy történik, hogy a jegyesek a lelkész előtt legalább két tanu jelenlétében személyesen és együttesen megjelenve kijelentik, hogy házasságra akarnak lépni egymással és a lelkész erre a házasságot megkötöttnek nyilvánítja.

A kijelentések nem történhetnek feltétel, vagy idő kikötése mellett.

A lelkésznek a házasság megkötése után rögtön okiratot kell kiállítania és ezt a házastársak aláírásával hitelesíteni és saját aláírásával ellátva azon anyakönyvvezetőnek küldeni, a ki a bizonyítványt kiállította. Az anyakönyvvezető beírja a megkötött házasságot a házassági jegyzőkönyvbe.

A javaslat többi része intézkedik azon paragrafusok megváltoztatásáról, melyek ezen javaslattal ellentétben állanak és azon büntetésekről, melyeket az ezen javaslat ellenetőkre akar kiszabtatni.

Nálunk Magyarországon nem régebben egyik evangélikus főesperes azt adta utasításul a lelkészeknek, hogy ezentul nem kell az egyházban összeadni a feleket, hanem csak áldást kell adni rájuk. A lelkészek közül többen felzúdultak az agenda ilyen megváltoztatása ellen. A német protestánsokban úgy látszik több a pozitív hit, mert ezek határozottan kívánják a lelkész előtt a házasságkötési szándék nyilvánítását.

Németországból ültették át hozzánk az új kori pogányságnak e gyönyörűséges hajítását: ne resteljük hát annak példájára ki-gyomlálni a magyar törvényhozás kertjéből.

A főváros anyakönyvvezetői.

A székesfőváros közigazgatási bizottságának mai ülésén heves vita fejlődött ki az anyakönyvvezetés kérdése felett. Abban megegyeznek a bizottság tagjai, hogy az anyakönyvi hivatalokat decentralizálni kell, de sokan hevesen ellenzik azt, hogy az anyakönyvi hivatalokat a kerületi elöljáróságokkal kapcsolatba hozzák. Kammermayer Károly polgármester kijelenti, hogy a belügyminiszter által adott 25.000 frt elenyésző csekély a roppant kiadásokhoz és ajánlja, hogy 10 új anyakönyvi hivatal helyett, mint azt sokan követelik, csak 5-öt állítsanak fel. Végre Márkus polgármester indítványára elhatározták, hogy az anyakönyvi hivatalokat decentralizálni kell és felhívják a tanácsot határozott javaslat benyújtására.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Rosmer és Rebekka.

Irta: Dr. Mephisto.

A szerelem rendkívül sok alkotó részből összetett érzés, — és ez az összetettség adja meg Ibsennek a morális problémák, az új anyag és az új alakok ama gazdag változatosságát, amelyet az újabb kor más drámáiróinál hiába keresünk.

Nórában, Gabler Heddában, Almers Asta — és Ritában, s West Rebekkában egyaránt az ideális szerelem lángja játsza a főszerepet de micsoda különböző alakok és különböző szerelemek ezek! S csodálkozhatunk-e ha az ideális szerelem ennyi válfaját bonczolgotó Ibsen nem népszerű és »érthetetlen« akkor, amikor fehérhólló aki az idealizmusban hisz — s még ezernivel kevesebb az, akinek helyes fogalma van az igazi idealizmusról?! Ugy vettem észre, hogy a »materiálistának« kikiáltott Ibsenben több az idealizmus, mint a mennyi százczereken együtt véve lakozik. Az idealizmus Schopenhauert a pesszimiztáknak királyává, Nietzsche pedig örülttette. Ibsen sokkal szerencsésebb, könnyebb formát választott filozofiájának, (mely minden tudásnak és művészetnek a lelke) — a drámát, s így elérte azt, hogy nagyon hamar akadt egy két ember, a ki megértette, s akinek a hiánya Schopenhauert pesszimiztává, Nie-

tzsche pedig örülttette. Alapjában véve tehát Ibsen mégis népszerűbb, mint Schopenhauer. Meg van benne a siker ellenállhatatlan varázsa, az alakoknak határt és korlátokat nem ismerő egyéni volta.

Ez a hosszadalmas és rhapszodikus bevezetés pedig szükséges »Rosmersholm« két főalakjának, Rosmer Jánosnak és West Rebekkáknak helyes megismeréséhez. Nem olyan alakok ezek, mint aminők közöttünk járkálnak le — s föl az utcán, nem olyanok, aminőket a színpadon kedvelt és tehetséges írónk műveiben látunk. Egy különben tehetséges és poétalelkű írónak nem tetszik, hogy Ibsen alakjai valóságos über-menschek. Örültnek, »hiszterikusnak« (!) tartja Nórát, Gabler Heddát s az egész frekvenciát, mert nem olyanok és nem ugy cselekszenek, mint ő és az ő környezete. Ez persze, olyan állítás, mint mikor a mőcz az erdélyi havasokon azt mondja, hogy a világon nincsen egy millió forint, mert ő tiznél többet még nem látott.

Rosmer János és West Rebekka szerelme érthetetlen marad a »nagy közönség« előtt, mely rendes körülmények között pl. Dura Máté költeményeiben és Vértesi Arnold novelláiban gyönyörködik. Hanem szerencsére vannak más zsánerű emberek is a világon.

Az ilyen mindennapi embereket nagyon megsajnálta Rosmer János nyugalomba vonult protestáns lelkész, s elhatározta, hogy az embereket tőle telhetőleg nemesíteni fogja. Falusi

jóságán, Rosmersholmiban lakott, mely évszázadok óta rányomta jellegét az egész vidékre. A Rosmer család volt a »társadalom«, mely életnézetet, s morális és társasági törvényeket szabott az egész vidéknek. Ez a kastély uralkodott a maga szellemi erejével és családi tradícióival az egész környéken.

Rosmernek beteges asszonyka volt a felesége, a ki nem bírta betölteni hivatását. Még a házvezetést is idegenre kellett bizni, West Rebekkára, egy orvos árvájára. A nagy, erős leánytól féltette férje szerelmét a beteg Beáta, s nap-nap után jobban szuggerálta magának, hogy ő nem lévén képes élethivatását betölteni, köteles a helyét átengedni Rebekkáknak. Beleugrott a malom patakjába és meghalt.

Hanem nagyon elkésett vele, s így a helyett, boldoggá tette volna férjét és Rebekkát, magával vonszolta őket is a víz alá. Ez a Rosmersholm magva és tárgya, s nem az a konvencionális mese, amely ahhoz volt szükséges Ibsennek, hogy ezt a testet felöltöztesse.

Beáta elkésett az öngyilkosságával, mert akkor már sajátos viszony fejlődött ki Rebekka és Rosmer között. Nem a szerelem volt ez, hanem valami más, ami nagyon hasonlít az ideális barátsághoz, s a tanító és tanítvány közötti viszonyhoz. Rebekka lelke hatalmas és igen kitűnő anyag volt, s Rosmer nagy művész volt ez anyag formálásában. Csoda-e, ha szerelmes lett művésze tárgyába?!

Megfeledezett arról, hogy az embereket

Tanulságok.

I.

(O.) A közelmúlt eseményeit súlyos kórtünetekként magyarázta a sajtó minden tisztos, valamennyire önálló organuma. A kór, a korrupció kelevényének oka gyanánt a legtöbb organum a közösügyeket, a dualizmus intézményét tekintette; amely ő szerintök tekintve Bécs több százados törekvéseit, kormányzati rendszerét, a korrupció kényelmes eszközehez folyamodott, hogy Magyarországot — megfertőzött közszelleménél fogva az osztrák érdekek igájába hajtsa és abban meg is tartsa. — Hiszen — gondolták a bécsi politikusok — korrupció így is úgy is volt, van és lesz.

»Egy korrumpált magyar közélet és közszellem önmagában erjed, forrong és gyengíti a nemzeti lét feltételeit; és ezzel megkönnyíti Ausztria mit sem feledt, mit sem tanult államférfiainak törekvését, hogy régi álmukat, az egységes birodalmat megvalósítsák, vagy legalább a valóságához közelebb vigyék.«

Ebben az okoskodásban van sok igaz; valamint abban is, hogy korrupció volt, van és lesz mindenhol. Csupán az a kérdés, hogy az mily arányokat ölt.

Igenis, — fájdalom — a korrupció ép oly élet jelensége a legépebb társadalomnak is, mint aminő elmaradhatatlan leletet képez a romlás, a ragályos kórok csiráinak jelenléte a legegészségesebb egyének szervezetében is. Csak hogy az egészséges testiszervezet nemzi s kiküszöböli a kór csiráit, a gyöngy megtörik és belepusztul. Ez a törvény érvényesül az államnak nevezett óriási szervezet biológiai viszonyai között is.

Magyarország közel múltban lefolyt története, az a heves, merész hányadban kifejezhető progressió az intézmények fejlődésében, nem történetelt anélkül, hogy a mesterséges — mondhatni büns eszközökkel forszírozott — »víványok« ne vonták volna maguk után a károkat is, amik az ily eszközök használata alkalmával elkerülhetlenül beszórtak következni.

Tény az, hogy az értelmi színvonal, a milieu, emelkedett. A tisztviselők minősítési törvénye megalkottatott; de nyomban következett, amint elkerülhetlen szükségesség a *kalaszter*. Tény, hogy az állami bevételek között a közvetett adók tetemesen emelkedtek, a földbirtok értéke megháromszorozódott; azonban megismerkedtünk az agrár-szocializmussal és láttuk Kanaánból az ör lakók kivándorlását. — Száz és egy néhány lap — persze liberális — harsogja a szabadelvű eszmék diadalát; — egyben minden tiszta erkölcsi érzékkel bíró ember kapkod és kiált tiszta levegő után. A modern, ami »saját külön« liberalizmusunk illata immár érezhető és a mellünket fojtogatja.

A »viczinális« és a »képvásárlás« csak szimptomák, az ok mélyebben rejlik. Mélyebben még mint a dualizmus is!

Az ok: társadalmi viszonyaink.

A magyarországi közéletben, alig pár év tizede, oly elemek is szerepelnek amelyeket a nemzetgazdaságtan a »mercantil« névvel jelez. — Ezen elem szereplése szükséges közgazdasági tényező — korlátok között; tulsulyra vergődése, ott, ahol az ellensúlyozó egyenértékre nem talál káros, sőt veszedelmes.

A mi pártviszonyaink egészségtelen fejlődése, a közérkölcök *ily mérvű* meglazulása valójában ezen elem tulsulyra vergődésére vezethető vissza.

Ez az elem az, mely mindenhol és minden időben alkalmazkodva a viszonyokhoz, azokat gyorsan értékesítette a saját céljaira. Ez a tulajdonság, azon, tagadhatatlanul magas intellektuális (antropológiailag tuléretnek mondható) elemek járuléka, amelyek sehol vagy ritkán az alkotás, de majd mindenütt a bomlás előidézői szoktak lenni. A nagy foku intelligencia, melyet nem szabályoz a vallás, az erkölcs hatalma, meg szokta fertőzni a közszellemet. Politikai életünk erős hullámvásba jutott; vágyak, óhajások, amiknek valósulása a távol jövő programját képezték, a sajtó mesterséges erőltetett tevékenységével, váratlanul előtérbe állítottak.

A kereskedelmi szellem, mely mindent meg szerezni iparkodik, a vásárt megkísérlette és — — *vásárolt*. — Lapot, meggyőződést, földbirtokot, czimet, elvet.

A föld és elvek mobilizálásának ezen korszakában, a midőn hypokrizisek; a bevett adorált hazugságok korszakát éljük; amikor közszabadságokról hazudozunk ekornemvolt valami nagy invenczióra szükség, hogy a hazugságok keretébe egy újabb hazugság beillesztessék.

— Ime az álliberálizmus, a korrupció gépezete! Milyen pompásan működik, hajtja a parlament s az ország gépezetét! Kössünk hozzá még valamicskét, kössük hozzá a — — a recepcziót.

És hozzá kötötték.

Mert hát pénz kellett.

Egy hazugsággal több, vagy kevesebb, mit tesz az ?

Oly tényezővel, aminő a korona is a ki nyílt, őszinte jellem, a ki az adott szó szentségére valamit tart, könnyen el lehetett banni. Mert elvégre is egy párt, a melynek oly bámulatos a többsége és szilárdsága, csak nem nyughat a félrevezetések ingoványán. Pedig azon épült. —

Elemezzük csak ezt a pártot.

Méltatlan ez már nevére is.

És hogy válogatta össze az embereit?! Jellem, tehetség, meggyőződés itt már csak alárendelt kellékek voltak. Első kérdés, kedves barátom, akarod e a recepcziót? . . . Igen! Nos, úgy légy üdvözölve! Conspirans, emigrans, mágnás, demangóg, jertek mindannyian! »A többi magától jön.«

És jött. Az elemek működni kezdtek.

Megkezdődött a Kossuth reklamszerű, tulságig hajtott kultusza egyrészt; a tényleges hatalam előtt való szolgáló hunyászkodás más részt. Ott voltak ezek az elemek a hetumogerkedő szélsőbalon, de arról is gondoskodtak, hogy a »Márton ludja« nemzeti szalaggal díszítve, el ne maradjon a »burg« konyhájáról.

A magyar föld népe tiszteli és kegyelettel őrizte Kossuth emlékét, de mind ezt csodás ildomával összeegyeztette a

nem lehet kívülről nemesíteni, s beszédével, tetteivel, mindennel odahatott, hogy Rebekka gondolkozásmódját s érzéseinek világát olyanra formálja, aminő az övé. Nem szerelem volt ez, mert a Rosmereknek sokkal nagyobb az erkölcsi érzete, mintsem megtűrhethetnének környezetükben valakit, akit szeretnek, akkor, amikor a feleségük halálos beteg.

Az a közönséges, barátság nál sokkal közvetlenebb viszony, mely közöttük kifejlődött, már csirájában előlte volna a szerelmet. Ugy éltek Beáta halála után is mint testvérek, anélkül, hogy Rosmernek fogalma lett volna arról, hogy miért lett öngyilkos a felesége? Rebeka tudta, de ő kezdetben szerelmes volt Rosmerbe s azért nem szólt róla semmit. Nem igaz az, hogy a távolság és az idő megszünteti az igazi szerelmet, s éppen ezért a folytonos együttléttel képes elfojtani. A szerelem növéseinek magasabb stádiumában az idegek harmonikus játéka, s van-e valami hatásosabb dolog a vibrálás leküzdésére, mint az izgalom megszűnése? Szeretlem és szeretet kizárják egymást, ahol a szeretet föllép: ott nem támad föl a szerelem soha.

Évek multak el anélkül, hogy szerelemlről vagy házasságról csak egy szót is szóltak volna egymáshoz. Éltek, mint azelőtt, s esténként, reggelenként filozofálgattak a maguk módja szerint.

Ezek az évek jelezték lelkeik é r é s é n e k a stádiumát. Ezt a processzust azonban megakadályozta valami véletlen, amely tragédiát

csinált a történetükből. A világrend amelyet ezuttal egy silány hetilap és egy puritán rektor képviselt, fellázadt ellenük, s egy fulmináns cikkben úgy tüntette fel őket, mint a rosmersholmi közérkölcök megmetyélezőit. Ez fölbresztette őket.

Rosmer János, a szelid lelkű pap megundorodott az emberektől, mert előbb azt hitte róluk, hogy mind az ő képére és hasonlatosságára vannak teremtve. A tömeget, a világot pedig éppen ez a különbség végig sértette. Ugyanaz volt a meggyőződése, ami Dumas Fils-é: senkinek sincs joga ahhoz, hogy ne hasonlítson embertársaihoz. Belátta törekvéseinek hűségát, ott állott a világ előtt meggyalázva, s a lelke sokkal finomabb volt, mintsem nagyon érzékeny sebet ne ütött volna rajta ez a vád. S nem volt menekvése: a családi tradíciók, melyek nemesak rajta, de az egész környéken uralkodtak, a lelkipásztor hite, amelyhez hűtelen lett, s a minden előítélettel teljesen emancipált gondolkozásmód, amely ime egyszerre cserben hagyta, — mindezek a dolgok oly mély hatást gyakoroltak reá, hogy mire felocsudott, egészen fásult lett a lelke. S Rebekkáé szintén; mint az árnyék, ugy követte még a lelke is Rosmert mindenkor.

Rosmer »hűségéből fátyollal borította be viszonyukat«, — s az volt a vesztük. Az igazságnak semmi okuk elrejtőzni, ez fölöttébb veszedelmes egy játék.

A »társadalom« tárgyalni kezdte a dolgát, s kimondotta rá az elítélő verdiktet, — az a

társadalom, amelyet ő akart nemesíteni. Ez a vereség borzasztóan fájdalmasan érintette őt, s a társadalom előtt egyszerre erkölcsi halott lett. Elvették előle a teret, amelyen működni akart, s eltűnt előle az ideál, amelyet el akart éni. Pedig a Rosmernek nem tudnak ideál nélkül élni. Nem ismerte fel »a cselekvés és a győzelem nagy titkát, minden világi bölcsesség összefoglalóját,« az ideál nélkül való életet s meghalt.

Nem talált semmit, amiért érdemesnek tartotta volna az életet, a »horror vacui« szinte az örületbe hajtotta.

Ezt az állapotot persze csak nagyon kevesen képesek megérteni, — aminthogy az egész Ibsenhez nem tudás, hanem érzék kell.

Rosmernek egyetlen életfeladata volt, amelyet maga elé kitűzött, s ebbe belebukott. Olyan volt neki ez az ideál, mint a becsületesen esődbejutott kereskedőnek a pénz. A kereskedő juthat még pénzhez, — de az ideál születik és meghal, anélkül, hogy valaha fel lehetne támasztani. Azt hitte, hogy sziklavárra épít, s az alap csak — homok volt. Nem tett egyetlen egy embert sem nemesebbé, mint aminő volt. Rebekka előállott, s kijelentette, hogy ő nemesebbé lett Rosmer hatása alatt. Nemesebbé, mert most már szereti őt. De Rosmer nem hisz már semmiben és senkiben. Rebekka be akarja neki bizonyítani. Rosmer próbára akarja tenni, s kérdezi, hogy képes volna-e utánna ugrani a malom-patakba, csupa szerelemből.

koronás fő iránt érzett őszinte ragaszkodással. Nem verte a dobot, nem üzött reklámot; tudta, hogy mit, mikor kell, hogy tegyen. Azok a bizonyos »tűszurások«, tapintatlan vásári zajongások, oktalan henczegések, távol vannak a magyar társadalom lelkületétől. Mindezek az u. n. magyar liberális sajtó machinációi, amelynek végre is sikerült a nemzet lojalitását — — compromittálni.

No, de se baj! Meg van a recepció! Igen, mert ez a fő.

A végzet, vagy helyesebben, az isteni gondviselés intézkedése az is, hogy a párt, mely hivatlan és szentségtelen kezekkel intézte a nemzet sorsát, mely sivár eszközökkel szerzett hatalmával büszkélkedve készült a millennium megünnepléséhez, lemeztelenítve, rendszerének minden csalafintáival, segély forrásainak gyűlöleteségében leleplezve, itt áll a politika színpadán, mint egy kontár szemfényesztő, aki szerepébe belesülve otromba rögtönzés-ekhez folyamodik.

Mégegyszer a muszka-invázióról.

A »Nagyvárada« márczius 2-iki számában »Muszka-invázió« cím alatt reflektál a »Tiszántúl« folyó évi február 29-iki számában közölt »Milesz most?« című cikkünknek azon passzusára, melyben az 1849-ik évi ápril 14-iki függetlenségi nyilatkozatnak következménye képpen hivatkoztunk a muszka-invázióra:

Czikkiró ur oda konkludál, hogy: vagy téves hitben élek, vagy a történeti igazságot akarom meghamisítani, midőn azt állítom, hogy az inváziónak a függetlenség kikiáltása volt az okozója.

Az alternativa egyik szarvát megfogom és tisztelettel szót kérek magamnak; de a másikat az azt mondom, hogy olyan gyanusítás, mintha azt mondaná czikkiró ur, hogy a nagyváradi zsidótemplomot megvenni akarom. De sem ezért nem haragudnám, sem amazért nem neheztelek. Itt a kezem reá! —

Téves hitben a l i g h a é l e k; mert tudom azt — és már akkor is beírva volt a káplári bugyellárisomba — hogy az ápril 14-iki függetlenség kikiáltása előtt, jóval is előbb, már február 1-én vagy 10,000 drb muszka Lüders és Freytag generálisok vezetése alatt Erdélybe berontott. De azt is tudom, hogy ezt a híres

Beáta mert a vízbe ugrani. Rebekka ismer, Rosmer a fejére teszi kezét, megáldja őt mint feleségét, — aztán a malom-patak fenekén keresnek menedéket a világ elől, amelylyel nem tudták megérteni egymást.

Ezeket Ibsen könyvében olvasva nem hiszi el az ember, csak az, aki már nagyon sokat megfigyelt belőlük, a színpadon előadva azonban mindjárt elhiszi, ha jó színészek játszzák. Ez az illúzió nagyon idegen ugyan, de nem lehetetlen és igen jól eső, majdnem olyan, mint a sírás anyánk sírján. Az észnek a drámája, mely a szívre hat.

A multnak óriási szerepe volt Rosmer tragikumában is. Az a Rosmer, aki át akarta alakítani az egész vidék életnézetét, nagyon »mélyen gyökerezett családjában« s az összes körülmények, születése, neveltetése, pályája, élethivatása mind-mind csak erősítették azt az óriási hatást, amelyet a múlt, a tradíció és a visszaemlékezések az emberre gyakorolhatnak. Ez a múlt igen lényeges momentum Rosmer pszichológiájának megismerésénél.

Mi még sokkal egészségesebb, a szellemekkel még sokkal kevésbé törődő nép vagyunk, hogysem Rosmer és Rebekka olyan nagy számmal volnának közöttük, hogy ez a dráma nagyon valószínű lenne előttünk.

A gyorsan élő francziáknál már nagyon ismeretes a l'homme ennuyant. S a nyelv itt ellenmond a szótárnak, — az »ennui« nem

tizezeret Bem apó itt-ott jól megnadrágoiván, az országból kiszórta.

Abban tehát czikkiró urnak tökéletesen igaza van: hogy a függetlenség kikiáltása előtt is voltak muszkák az országban. De azt, hogy a muszkák bejövetele okozta volna a függetlenség kikiáltását: azt elhinni sohasem fogom.

Mert az első inváziót a másik a nagy, midőn sáskák módjára ömlöttek befelé a muszkák, csak jun. 18-a körül követte... Miért nem kiáltatott ki tehát a függetlenség mindjárt az első invázió után, hiszen a honvédfegyverek dicsősége akkor legnagyobb volt?!... Ha meg azt vizsgálom: miért nem jöttek be a muszkák akkor mindjárt teljes erővel, az első kudarcuk után? még ma is azon, lehet hogy téves, konzekvenziára jutok: miszerint a muszkát a részünkön volt világközvélemény szimpátiája mellett, a mi jogtéren való állásunk — legalább is, tartóztatta vissza... És ezt az én hitemet megerősíteni látszik a Görgey mosakodása is; amire én ugyan nem sokat adok; de hát — »ujkert mellett jó a rossz támadék is.«

Hogy czikkiró ur arra kéri a jó Istent, hogy a muszkavezető pártot — a melynek létezésében most én ugyan nem hiszek, — Magyarországon uralomra jutni sohasem engedje: azon hazafias buzgó imájához egész lelkemmel csatlakozom. De azontul — elválnak utaink; mert én az »amen« előtt azt is hozzá teszem még, hogy a függetlenségi pártot se engedje urslomra jutni!... Azon hitben élek: miszerint a 67-es kiegyezés azon egyedüli alapja, — legalább most és mindaddig, míg valamely politikai vagy társadalmi deluvium — amittől az Isten őrizzen! — Európában más államformációkat létrehozni nem fog, — melyen a mi hazánk, ez a népek és szétűző érdekek igazi konglomerátuma, a millennium után is fennállhat. —

Még egyet.

Nem vagyok egy hiten czikkiró urral abban se, hogy az ápril 14-iki függetlenségi nyilatkozat nélkül, ez a »csonka« alkotmányunk se volna; mert hát én azt hiszem, hogy azt a csonka alkotmányt leginkább a porosz ezindnádlis puskáknak, az osztrák sógorok vizes puska-porának, a nervus rerum gerendárum paralit progresszívájának és — amit előbb kellett volna jelezni, — Deák Ferencz bölcsességének, ki ezen közreműködő faktorok okos kihasználásával, a 67-es alapot megleteremtette, — köszönhetjük.

Az alap uram! jó; de az anyag, mit ráépítenek, az határozottan a rosznak a — szuperlatívus grádusa!... Ezeknél többet máskor se mondhatnék; tehát egyszer és mindenkorra beszéltem.

K—g.

a nálunk ismeretes unalom, hanem valami lelket ölő betegség, melybűnben, kéjben született, s mint valami szellemi járvány hatalmába ejti a legkiválóbb lelkeket.

Rosmer és Rebekka ennui-je alapján véve nagyon nemes dolog. Túlfinomult erkölcsi érzék a rugója annak az összeütközésnek, amelybe a világrenddel jutottak. A bölcs emberek és a nagy lelkek örökös haláltáncot járnak, elérhetetlenek hitt magasságokba emelkedhetnek, csodadolgotat művelhetnek, de amint hiba esik abban a gépezetben, amit ők életfilozófiának neveznek; oly óriási zűrzavar keletkezik egy pillanat alatt, hogy vége van mindennek, összeomlik az egész. s ami a legborzasztóbb: nem marad a helyén semmi. Ez az ennui a lélek influenzája, amelybe ime Rosmer és Rebekka is belehaltak.

Pedig jobb sorsot érdemeltek. Mit tettek ők? Vágyódtak valami tudásból, hitből, erkölcsből, zsenialitásból és jóságból összetett komplexum, egy ideális világ után, — mely oly sejtlemesen fenséges volt előttük, mint a nap. Nem elégedtek meg azzal, hogy itt-ott kiderül s világit és melegít, mely minden este meghal — napot akartak, mely mindig fényes, mindig forró, s mindig éltető legyen. Meg is találták, — de ez már csak az éjféli nap volt, nem a fény, hanem a homály, nem az élet, csak a vegetáció. Ez kevés volt nekik: menekültek előle.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Márczius 9.

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Teleszky István.

Jegyzők: Josipovich Géza, Schöber Ernő, Balogh Géza.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Erdély Sándor, Dániel Ernő.

Napirend előtt

Krajtsik Ferencz bemutatja a mentelmi bizottság jelentését.

Kifogják nyomtatni és szétosztani.

Napirenden van:

az igazságügyi tárca budgetjének folytatolagos tárgyalása.

Szivák Imre kijelenti, hogy a költségvetést elfogadja, de egy és más dologra felhívja a kormány figyelmét. Így például felvilágosítást kér az iránt, hogy az életbe lépett reformok megfelelőek-e a hozzájuk fűzött reményeknek? Az iránt is felvilágosítást kér, hogy a határörvidék birtokviszonyai mikor fognak revidáltak? Ha a határörvidéket politikailag is szabaddá tettük, akkor közgazdaságilag is szabaddá kell tennünk. Meg van róla győződve, hogy a miniszter e tekintetben várakozásukat kielégíti s azért — mint mondja — a költségvetést elfogadja.

Issekutz Győző szintén elfogadja pártja nevében a költségvetést. Nem zárkozhatik el azonban ama kívánalmak nyilvánosságra hozatala előtt, melyeknek megvalósítását a közvélemény és a jogászvilág sürgősen követeli. Ilyen a telekkönyvek hiányos kezelése; ilyen a jogegység hiánya s ilyenek más szomorú jelenségek, melyekkel az igazságügy terén minduntalan találkozunk. Így például az igazságszolgáltatás lassu menete valósággal példabeszéddé vált. A járásbírók nem csak hogy nem képesek elvégezni dolgaikat, de tekintélyük is, különösen a fővárosban, nem áll a kellő magaslaton. Még több hiányt sorol fel, melyek a legkevésbé sem felelnek meg a czélnek.

Szól azután a tagosítási eljárásról, különösen pedig a becselő-bizottságok szervezetéről, s úgy tartja, hogy a bizottságok alapos reformálást igényelnek, mert csak így lesznek kikerülhetők az e téren előforduló visszaélések. Kiterjeszkedik ezután a csődtörvényre és az esküdtzéki intézményekre s felsorolja azok hiányait. Sürgeti a bányatörvény és a katonai büntető törvénykönyv megalkotását. (Helyeslés a baloldalon.)

Erdélyi Sándor igazságügyminiszter: Nyilatkozni kíván a reform törvényezik hatásáról. Mindenki beláthatja, hogy végleges ítélet ezekről a lefolyt idő rövidsége miatt — nem alkothat, de igenis arról már mondhat véleményt hogy nyujtanak-e garanciát a jövőre nézve. Felsorolja a reformtörvényeket s konstatálja, hogy ha bár ez ideig a kezdet nehézségeivel kellett küzdeni, de ma már a legmesszebb menő reformok elé mehetünk anélkül, hogy a sikertelenség vagy az igazságszolgáltatás lassabb menetétől kellene tartanunk. Felsorolja azokat a változásokat, melyek a járásbírók, tvszékek és a tábla hatáskörében létesítettek s bevallja, hogy az átmeneti időben tényleg nehézségekkel jártak, de végezetül igen szép eredményekkel találkozunk. Ilyen eredményt látunk az igazságügyi adminisztrációnál. Az ország törvényszékei között 15 van olyan, mely mintaszerű, 33 jó állapotban van, 6—7 van olyan, melyeknél kívánni valók vannak, a restanciák nagyobbak. Rendes pereinkben nagyobb a restancia, de a baj nem a bíróságoknál keresendő, hanem az eljárásban, vagyis meg kell változtatni a sorrendtartást. A váltó és keresk. törvényszéknél rend van ellenben a csődügyekben ismét baj van, azt revidálni kell.

A képviselőház mai gyűlésének végén **Erdélyi** védte Zsitvay Leo törvényszéki elnököt. **Issekutz** felszólalása után Horváth Gyula beszél.

Azt látja az egész vitából, hogy Issekutzot egy táblabíró Zsitvay ügyében a képviselőház megkérdése nélkül megidézte és ebben a mentelmi jog megsértését látja.

Berzeviczy elnök kiadta az ügyet a mentelmi bizottságnak.

Betiltott sertésvásár.

— Nagyvárad zárlat alatt. —

Nagyvárad város sertésvására márczius 13. és 14-én nem lesz megtartva. Részletesen említettük, hogy Pecze-Szölös községben konstaltált sertésvész miatt a miniszter a sertésvásárt betiltotta s hogy a zárlat visszavonási kérelemmel Rimler Károly főkapitány föltuzott a miniszterhez.

Ugy a táviratnak, mint a főkapitány személyes előterjesztésének nem lett semmi sikere, mert a miniszter határozottan megtagadta a sertés zárlat visszavonását s az országos sertés vásár megtarthatásának engedélyezését.

A városhoz vasárnap délelőtt a következő sürgőnyt küldte a miniszter:

Budapest, márczius 8. Nagys. Sal Ferencz kir. tanácsos Polgármester urnak Nagyvárad. Értesitem, hogy a sertésvásárt nem engedem meg, forgalmi korlátozást továbbra is tartsa fenn, gondoskodjék, hogy több sertés Nagyváradra be ne hajtassék, illetve az érkező sertések tulajdonosai figyelmeztessenek, hogy a sertéseknek a város területére való behajtása esetén azokat csak leületés céljából szállíthatják el máshova. Már tényleg felhajtott sertések elhajthatók, illetve elszállíthatók akár származás helyére, akár máshová. Marhalevékezelt utasítsa, hogy ily sertés marhaleveleit megfelelő irányítással lássa el. Márczius 14-ig el nem hajtott ily sertéseket ottani származásuaknak kell tekinteni s azokat azontul csak levágásra szabad el szállítani. Földmívelésügyi miniszter.

A főkapitány távollétében Fassie Sándor tb. alkapitány azonnal megtette a legszigorubb intézkedéseket a zárlatra.

A Nagyváradra hajtott sertéseket a vámsorompóknál nem engedték be, a miből sok kellemetlenség keletkezett. A gazdák ott áltak sertéseikkel a sorompón kívül s kénytelenek voltak visszahajítani állataikat.

A már Nagyváradon levő sertéseket tulajdonosaik márczius 15-ig elszállíthatják azontul vesztgár alá kerülnek.

A rendőrkapitányi hivatal a vármegye összes főszolgabíróit, a városokat, táviratilag értesítették a zárlatról; a városban pedig dobszóval tudatták s a következő falragaszokat bocsátotta ki:

Hivatalos hirdelmény.

Amennyiben a szomszédos P.-Szölös községben sertésvész esete konstaltáltatott, — a m. kir. földmívelési miniszter urnak távirati rendelete folytán Nagyváradon az országos és heti sertésvásárok megtartása az állategészségügyi törvény 36 §. értelmében további intézkedésig betiltatott.

Ennélfogva a sertések a vámsorompóknál sem be, sem kihajtása, valamint vasuton szállítása nem eszközölhető, a városban sertéseknek csürhére kihajtása tiltva van.

Nagyvárad, 1896. márczius 8.

Ilj. Rimler Károly,

rendőrkapitány.

A Pecze-Szölösi sertésvészre nézve Vargha Lajos megyei állatorvos a következő statisztikát állította össze:

Február 27—29-ig megbetegedett a községben 59 sertés, elhullott 2 sertés; február 29-től márczius 8-ig megbetegedett 17 sertés elhullott 32. Összesen megbetegedett P.-Szölösön 76 darab sertés, elhullott 34.

Márczius 15-ike.

— Ünnepek a városban. —

Közeledik nemzetünk nagy ünnepe, 1848. márcz. 15-ének negyvennyolcadik évfordulója.

Talán azért, hogy ez az ünnep egy másik nagy ünnepünkkel, nemzeti létünk ezer éves

évfordulójával összeesik, vagy mert mentül inkább távolodunk tőle, annál jobban felismerjük ennek a napnak kiváló fontosságát, — városunk polgársága, testületei és intézetei kiváló fényvel, magasztosan ünneplik meg az idén ezt az emlékezetes évfordulót.

Közzöltük eddig a polgárság ünnepének előkészületét, a főreáliskola és polgári leányiskola ünnepélyének programját, most a polgárság ünnepélyének végleges megbeszéléséről, továbbá a kereskedelmi iskola és a főgymnázium ünnepélyének programjáról adunk számot.

*

A szabadelvű és 48-as párt kebeléből kiküldött szűkebb körű bizottság tegnap 6 órakor ülést tartott a »Széchényi« szállodában, melyen az ünnepély végleges programját megbeszélték.

Jelen voltak: Hlatky Endre, Vári Szabó Béla, Rácz Mihály, Diósy Soma, Déri János, dr. Radó Ignác, Lovassy Andor, Szokoly Tamás, Fekete László, Hegedüs Géza, Stern Hermann, Tóth József; a jogakadémiai polgárság képviselőiben: Ertsey Péter, Halász Lajos, Demetrovics Elek, Moldoványi Gyula és Nagy Endre; továbbá az iparos ifjúság önképző körének elnöke: Németh Antal.

Németh Antal bejelenti a bizottságnak, hogy az iparos ifjúság dalárdája készül a program első pontjának, a »Szózat«-nak elnevezésére. A jogakadémiai ifjak közül »Árpád siralma« ez. költemény elszavalását Nagy Zoltán ifjúsági alelnök vállalja magára.

Márcz. 15-ikét Tóth József méltatja. A »Nemzeti dal« Németh Antal szavalja. Az ünnepélyt Hlatky Endre nyitja és befejezi a Beleznay Antal dalárdája a Hymnus« elnevezésével.

Este 1/28-kor nagy társas vacsora lesz a »Fekete Sas« nagytermében. A vacsorát étlap szerint fizeti a közönség. Pohárköszöntőket mondanak: Hlatky Endre, Vári Szabó Béla, Rádl Ödön, Lovassy Andor és Dézsi Géza.

A polgárságot plakátokon hívják meg az ünnepélyre. A plakátokon meglesz a program, továbbá felhívás az egyesületekhez, hogy testületileg és lehetőleg zászló alatt jelenjenek meg az ünnepélyen.

Kivilágítják a Szent-László és Bémer-teret, továbbá a Fővezét egészen a Párizs-patakig.

Egyébb részletek megbeszélése végett szombaton délután 1/26 órakor ülést tart a nagy bizottság.

*

A nagyvárad közép kereskedelmi tanintézet ifjúsága a következő műsorral ünnepli márcz. 15-ikét:

I. »Hymnus« éneklé az ifjúsági dalkör. II. »Elnöki megnyitó beszéd, tartja Geréby Pál III. éves h. III. »Nemzeti dal« Irta: Petőfi Sándor, szavalja: Matlaszkovszky Róbert III. é. IV. »A szabadságharc és Kossuth Lajos« Irta és felolvassa: ifj. Márkus János III. éves. V. »Gyermek álmom« ábránd. irta: Szárá J. előadja: az ifjúsági zenekar. VI. »Márczius 15.« Irta: Szász Gerő, szavalja Kocsis Zoltán III. éves. VII. »Emlékezés márczius 15-ére«. Irta és felolvassa Kardos B. Dezső. VIII. »Ne sirj ne sirj Kossuth Lajos« magyar népdalok, előadja az ifjúsági zenekar. IX. »Szabadság hajnala« Irta: ifj. Márkus János III. éves. szavalja Frank Arthur I. éves. X. »A szabadság szelleme« Irta: Költő Kálmán, szav.: Czifra Tibor III. éves. »Szózat« éneklé a dalkör.

Az ünnepély délután 3 órakor kezdődik az intézet dísztermében.

*

Márczius 15-iki ünnepély tárgysorozata a főgymnásiumban:

1. Hymnus. Erkel Ferencztől, előadja a zeneegyesület. 2. Nyitó beszéd, tartja Liska Árpád VIII. o. 3. Királyi dal. Nögyel Györgytől, éneklé a dalegyesület. 4. Márczius 15-iki eszmék méltatása. (Beszéd.) Mondja Zsák Adolf VIII. o. tanuló. 5. Nemzeti dal. Petőfi Sándortól, szavalja: Kiss Sándor VIII. o. tanuló. 6. Szózat Egressi Bénitől, játsza a zeneegyesület. 7. Emlékezés Kossuth Lajos felett, tartja Liska Árpád VIII. o. 8. Üdvözlő. Kreutzer Konrádtól, éneklé a dalegyesület. 9. Márczius idusa. Kozma

Andortól, szavalja Stern Andor VII. o. 10. Hunyadi induló. Erkel Ferencztől, játsza a zeneegyesület.

Az ünnepély a főgymnasium nagytermében fog megtartatni márczius 15-én d. e. 1/210 órakor.

TÁJÉKOZTATO.

Márczius 11. A »Hunyady« gőzmalom ipar részvénytársaság közgyűlése d. u. 3 órakor a László-telep iroda helyiségében.

- > 11. Hoffer Géza sajtópöre.
- > 12. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
- > 15. Rabsegélyző egyesület közgyűlése.

UJDONSÁGOK.

* **Nagy beteg főpap.** Mint részvétellel értesülük, a nagyvárad i. sz. kaptalan egyik jeles tagja: Petrovits kanonok hosszas betegsége rosszabbra változott. A derék főpapot vasárnap szélhűtés érte s állapota oly súlyos, hogy tegnap orvosi tanácskozást tartottak felette.

* **Goluchovszky Berlinben.** Goluchovszky Agenor gróf külügyminiszter ma érkezett meg Berlinbe, a hol három napig fog időzni. A német császár ebédet ad tiszteletére és ugyancsak megjelenik Hohenlohe diszbedén is. A »Magdeburger Ztg« arról ír, hogy e látogatást már elhatározták, még mielőtt a citreai események ismeretesek voltak, a mi ugyan nem zárja ki azt, hogy ez alkalommal Olaszország jelenlegi viszonya a hármasszövetséghez szóba kerüljön.

* **A walesi herezeg szivarja.** Érdekes epizódot beszél egy angol heti folyóirat. A walesi herezeg London utcaiban kocsikázva, tüzet vett észre. Odahajtatott és látja, hogy egy áruház lángban áll. A tüzet nézte egy hírlapíró is, a ki természetesen már tájékozva volt a körülmények felől. A walesi herezeg kikérdezte a reportert, hogyan támadt a tűz, mekkora a kár stb. a reporter pedig, a ki felismerte a trónörökösöt, de ezt szóval sem árulta, kellő udvariassággal pontos felvilágosítást adott. Mikor a herezeg ismét kocsijába szállott, elővette szivartárczáját és megkínálta a hírlapírót. Ez el is fogadta és gondosan papírba csomagolva a szivart eltette.

— Miért nem gyújt rá? — kérdezte a herezeg.

— Mert nem valószínű — felelt a reporter — hogy Anglia jövődi királyától valaha még egy szivart kaphak, elteszem tehát emlékül.

Erre a herezeg még egy szivart vett elő:

— Tessék egy szivar, a melyre rá is gyújt!

* **Pulszky Károly adósságai.** Ujabban minden áron azt akarják elhítenni a könnyen hívó publikummal, hogy Pulszky Károlyra nézve éppenséggel felesleges volt a »paralyzis progressiva«, mert hát a kormánypárti állítások szerint nem sikkasztott, nem lopott. Az ellenkezőre nézve egyre-másra merülnek föl bizonyítékok; így mint a Budapesti Tagblatt-nak Párisból jelentik, a képtárigazgató 50.000 frank összeggel tartozik a párisi Bourgeois-féle műkereskedő cégnek. Pulszky képeket és más műtárgyakat vásárolt az országos képtár számára, de az azokért járó pénzt nem fizette ki. Bourgeois tehát most bepörli az összeg erejéig a magyar kormányt s keresetét hir szerint be is adta már. Eddig egyébiránt a kormánynál bejelentették követeléseiket Pulszky adósságai alapján a következő külföldi műárusok: Una Bécsből 3000 forintot, Sambon Milanoból 18.000 frankot, Olschy Velenczéből 2775 forintot, Kleinberger Párisból 8000 forintot és most Bourgeois Párisból 50.000 frankot. Nem lehetetlen, hogy folytatása még következik.

* **Szövetkezés gyilkolásra.** Püspök-Ladány lakosságát rémes eset foglalkoztatja most, a mely alkalmat adott két elvetemedett gonosz-

tevő letartóztatására. *Kirják* Lörincz tehetős földmives már régebb idő óta szövetségben van *Német* István részeges csavargóval s ketten gyilkosságok és gyújtogatások segélyével akartak vagyonra szert tenni. *Kirják* nem rég több helyen biztosította egy püspök-ladányi öreg asszonynak, *Páter* Máriának életét s rávette társát, hogy a szegény teremtetést ölje meg. *Német* tegnapelőtt este belopódzott *Páter*néhez mikor az ura nem volt otthon; rárohant a szegény asszonyra, s aztán megfojtotta. Éppen elvégezte a gaztettet, mikor hazajött *Páter* és nem sejtve rosszat, kopogtatott a konyha ajtaján. A gyilkos szólnélkül bebocsátotta, de a sötétben mindjárt kisorsant a házból. A férj pedig holtan találta a szobában a feleségét, rögtön jelentést tett a csendőrségnél, mely csakhamar kinyomozta a tettest. *Német* itt töredelmesen bevallott mindent, mire aztán társát, *Kirják*ot is elfogták. A vizsgálat a két gazemberre egész bünlajstromot derített ki. Többek között bevallották, hogy másfél év előtt megölték *Kirják*nak sógorasszonyát, *Nyitray* Erzsit. Felgyújtották a község közös szérűskertjét, a mivel az egész lakosságot súlyosan megkárosították. Még egy csak tervbe vett gyilkosságról is vallottak. *Kirják*nak ugyanis *Páter*né megöletése után *Német* anyósát, a gazdag *Hegedüs* Istvánnét kellett volna megegyezésük értelmében megölni, hogy az asszony örökségén megosztozkodhassanak. A csendőrség folytatja a vizsgálatot, mert nem lehetetlen, hogy egyéb büntettek is terhelik az akasztófa virágok lelkiismeretét.

* **Halálozás.** *Tippmann* Péter nyugalmazott káptalani tiszttartó tegnap délután 5 órakor 83 éves korában meghalt. Temetése holnap délelőtt fél 11 órakor lesz szőlőjében levő lakásáról.

* **Kiállítás és a vizsgálatok.** Az iparosanoncizskola növendékeinek rajzait az előző években a tanév végén szokták kiállítani. Ezen szokástól eltérőleg az idén, mivel a rajzokat felküldik a millenniumi kiállításra, f. hó 15-én délután 2—4-ig lesznek kiállítva a községi polgáriskola rajztermében. Az iparosanoncizskola téli tanfolyamának vizsgálatait pedig f. hó 25-én délelőtt 9—12-ig tartják a községi polgári iskola tantermeiben. A kiállításon és a vizsgálatokon szívesen látja az érdeklődő közönséget az ipariskolai bizottság.

* **Sajtóhiba miatt felelősség.** A nagy-piaci házhelyek közül a múlt héten megtartott árverésen a 12. sz. telket a *Korda* és *Weimann* építő cég vásárolta meg 4700 frtért. *Steiner* M. Albert megfeleltette az árverést, arra hivatkozva, hogy a »Szabadság« cz. lap hirdetésében a zárt ajánlatok beadásának határideje márczius 8-ra volt kitéve, s így ő azért nem adott be 5-ig ajánlatot. Különben 16 százalékkal magasabb összeget ígér a telekért. A felelősség felett még nem határoztak. Az a legérdekesebb a dologban, hogy a »Sz—g«-ban a márczius 8-iki dátum sajtóhibából lett 5-ik helyett nyomtatva.

* **Titokzatos bűntény.** Ily czímen lapunk f. hó 5-iki számában megírtuk azt a szenzációs hírt, mely az egész megyében elterjedt: hogy az egyik közeli állomáson egy tizenéves leány holttestét találták egy ládába csomagolva. Ehhez hozzátettük azt a megjegyzést is, hogy a nép egy része ebben a tisztaeszlári eset ismétlődését látta, s kifejezést adott annak a nézetének, hogy a leány rituális gyilkosság áldozata. Mi akkor nem késtünk ezt a vádat alaptalannak nyilvánítani s másnap mégis egyik lapársunk mucsai módon teljes gombasággal kifakadt, hogy fanatizáljuk a népet, mikor ilyen mesékkel traktáljuk őket. Mi az egész dolgot mint mendemondát adtuk a közönség elé, de lapársunkban volt annyi kollegiális és igazságérzet, hogy úgy tüntette fel a dolgot, mintha mi

annak óriási jelentőséget tulajdonítottunk volna, s a rituális vérvádat akartuk volna felújítani. Nekünk nem szokásunk és nem kenyerünk »hetenként kétszer nekirontani az ellenlapnak«, s közleményére nem reflektáltunk. A tegnapi postával érkező lapok azonban majdnem kivétel nélkül reprodukálják a mi márcz. 5-iki hírünket, mind más és más helyről datálva az esemény színhelyét, — bizonyosságául annak, hogy a hír az egész országban elterjedt s nem Nagyváradról indult ki. Mivel ezt a hírt kivétel nélkül liberális lapok közölték, amelyek értesítéseiket nem tőlünk vették, kérdjük tisztelt lapársunkat, vajjon hírlapírói kötelességüknek tartják-e ezeknek a lapoknak is egyenként és egyetemleg nekirontani s őket is izgatással vádolni? Különben t. lapársunk támadása — ő tudja legjobban — nekünk nem ártott semmit, ezuttal is csak azért foglalkoztunk vele, nehogy teljesen alaptalannak tartásuk márcz. 5-iki közlésünket azok, akik t. lapársunk szörnyen önértetes támadását is olvasták. Különben pedig magáról az esetről nagyon sokat lehetne beszélni és végére lehetne járni a dolognak, de nem foglalkoztunk és nem foglalkozunk vele épen azon közönség iránti lojalitásból, amelyet lapársunk képvisel, s amelynek szolgálatot véltünk tenni akkor, amikor az egész dolgot mint alaptalan mendemondát adtuk a közönség elé.

* **Eperfatelepe Nagyváradon.** A selyemtenyészés meghonosítása céljából megindított akció nagyobb arányokat öltött. *Bezerédj* Pál orsz. selyemtenyészési felügyelő azon kérelemmel fordult Nagyvárad városához, hogy eperfatelepekre jelöljön ki 3 hold területet. *Kvaszay* Miklós ny. kapitány és *Rátkay* József közs. tanító *Papp* János városi tanácsossal alkalmas helyet keresnek, a hol a 3 hold területet kijelölje a város. Az eperfatelepet a Városligetre, a kutház melletti térre óhajtják.

* **Névváltoztatás.** *Albityri* János bucsai illetőségű, Magyar-Pécskán állomásozó csendőr, vezetéknévét belügyminiszteri engedéllyel »Alberti«-re változtatta.

* **A kattowitzi bányaszerencsétlenség.** A kattowitzi bányaszerencsétlenségnek sokkal több az áldozata, mintsem azt az első pillanatban gondolták. Már eddig is 109 halottat hoztak felszínre. A tűz maga az ugynevezett Frankenberg-tárnából indult. Az egész bányába négy akna vezet, míg az ötödiknek csak a bánya belsejében van nyílása és sokkal mélyebb, mint a többiek. Ebben folytonosan 25—30 foknyi hőség van s így könnyen tüzet foghatott az aknában levő fa. A munkások az ezen akna felett lévő két szélső feljárt felé menekültek, de ezek csak faszállításra voltak berendezve, a középsőket pedig megtöltötte a füst és a tűz következtében kifejlődő gázok úgy, hogy csak néhány óra múlva, a tűz kiütése után foghattak a mentéshez. A bánya bejáratánál pedig a szerencsétlenek feleségei és gyermekei sirva keresik az elhunytak között férjüket, atyjukat.

* **Lant és dikics.** Látszólag messze esik ez a két fogalom: a lant, amelyet átszellemült poéta pengtet és a dikics, amelynek nem jutott jobb sors, mint hogy a lábbelik költésének legyen egyik igen előkelő szerszáma. *Jacques Le Lorrain*, a párisiak egyik nem mindennapi tehetségű poétája nagyon közel hozta egymáshoz ezt a két szereszmot, sőt némi tulzással egész élete folyása nem is volt egyéb, mint igazodás a lant és dikics közt. Mielőtt a lantot pengette volna, passzióból és némi biztosítékul a jövőre megtanult czipőt foltozni, azután szerencsétlenségére a versírásra adta magát egészen, amely neki csak babérokat szerzett, kenyeret majdnem semmit. Most, 38 éves korában újra visszatért korábbi szerelméhez, a dikicshez. A jó nevű író és költő a párisi diáksághoz felhívást intézett, amelyben tudatja velük, hogy tizen-

öt éves írói működés után a Quartier Latinban mint foltozó czipész telepszik meg, mert mint poéta absolute nem tudja a kenyerét megkeresni. Tekintve, hogy a diákság körében máris mozgalom indult meg, hogy minden díjak Le Lorrainnél foltoztassa a lábbelijét, bizonyos, hogy a dikics kárpótolni fogja a szerencsétlen poétát eldobott lantjáért:

* **A zenekedvelők énekkarának m. t. tagjait kérem a ma este 6 órakor tartandó dalpróbán teljes számmal megjelenni. Belezna Antal.**

Irodalom és művészet.

Klára szerdái.

— Elbeszélések. Irta Sas Ede. Singer és Wolfner kiadása, ára 1 frt 20 kr.

Manapság ha az ember egy kötet novellát ad ki, rendesen az elsőnek a címét nyomtatja ki a könyv első lapjára. Ezt a logikátlan dolgot cselekedte meg Sas Ede is új könyvében, mely ma hagyta el a sajtót.

Mert a Klára szerdái semmi összefüggésben sincsenek a kötet novelláival. Tíz darab hol excentrikus, hol nagyon is sablonos novella és tárcza követi, a melyek általában véve azt a benyomást gyakorolják az emberre, hogy kár volt ezt a könyvet kiadnia. Nem azért, mintha ez a vállalkozás a tehetségét hibáztatná, hanem azért, mert nem tünteti fel nagyobbak, mint a megelőző kötete.

Néhány évvel ezelőtt volt alkalmam Sas Ede egyik könyvéről írni, s ekkor azt az impressziót nyertem, hogy Sasnak voltaképpen regényt kellene írni, mert ő regénystilusban dolgozik. Sas Ede természetesen nem irt regényt, hanem azért ez nem akadályoz abban, hogy új kötetét olvasva ne ugyanazt az impressziót nyerjem. Különben ez az egy a határozott benyomás, a melyet könyve az olvasóra gyakorolhat; a többiről valameddig még lehet vitatkozni.

Nem értem például, hogy hogyan tehet Sas Ede egy kötetbe olyan silány dolgot, mint a »Mese a vöröshaju tündérről«, s olyan perfekt technikájú s gyönyörűen gondolt kis novellát, mint pl. »A főhadnagy terbutheája.« S mikor egyik novellája durva káromkodás logikátlan és nagyon valószínűtlen kesergésnek s moralitás hiányának s egyéb csupa elhibázott dolgoknak komplexuma, hogyan írhat meg olyan, szinte leheletszerű dolgokat, mint pl. a *Walder* ur ravaszága. A szívből írott darabjai gyönyörűek, — az affektáltakról pedig nagyon lerí a valószínűtlenség. Az ironia nagyon éles és mégis finom a »Szentgyörgy a miniszteriumban« cz. novellán, a »Halálfélelem« ellenben kitűnő bizonyíték amellett, hogy a szerzőnek a filozofálgatáshoz fölöttébb gyöngé a lélekzete.

A legfőbb gyengesége pedig ennek a könyvnek az, hogy egynemelyik darab, pl. a »Tizenkettedik sakkjátszma« után önkéntelenül fölmerül az olvasóban a kérdés: vajon miért pazarolta az idejét a szerző e tárcza megírására? Ha majd Sas Ede egy olyan kötetet fog kiadni, amelyvel elnémitja ezt a kérdést, akkor nem lesz többé »tehetséges fiatal író« akit dicsérnek a lapok és a könyvére előfizetőket gyűjtenek, hanem csak egyszerűen író, akit talán kevésbé dicsérnek de többen és szívesebben olvasnak.

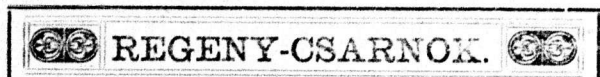
—ó—ó.

— **Szulik József költeményei.** Nemrég elhunyt jeles költőnk *Szulik* József költeményeiből és műfordításaiból *Lévay* Mihály (Uj-szász, Pest vármegye) egy kötetet rendez sajtó alá. A kötet körülbelül 18—20 iven jelenik meg márczius 15-én, a költő arcképével és életrajzával. Fűzött példány ára 1 frt 50 kr., diszkótésben 2 frt; nyolcz előfizető után a gyűjtő 1 tiszteletpéldányt kap. Növendékpapok a fűzött példányt 1 frt 20, a kötöttet 1 frt 60 krajczárért kapják. A megrendelésre vonatkozó jelentkezések legkésőbb márczius 15-re beküldendőek *Kleiner* Lajos kanonok nevére Kalo-csára.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Yonat indul Nagyváradról.	Yonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ³⁰ éjjel, személyvonat 11 ³⁰ d. e., 2 ³⁰ d. u., 11 ⁰⁴ éjjel.	Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹² éjjel, vegyesvonat 7 ¹⁵ r., személyvonat 3 ⁴² d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ³⁰ éjjel, vegyes- vonat 12 ⁰⁵ d. u., sze- mélyv. 3 ³⁸ délután, 2 ⁰⁸ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvo- nat 8 ³⁸ regg., 2 ¹⁹ éjjel, vegyesvonat 8 r., sze- mélyvonat 11 ¹⁷ d. e. 10 ⁴⁴ éjjel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., sze- mélyvonat 9 ³³ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskóh felé ve- gyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴³ d. u.	Vaskóh-Belényes felől vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e., 9 ⁰⁹ este.
Ermihályfalva felé ve- gyesvonat 6 ⁴⁵ r., 4 ³⁵ d. u.	Ermihályfalva felől ve- gyesvonat 8 ¹⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ősi-Kót-Gyoma felé sze- mélyvonat 6 ⁵⁵ r., vegyes- vonat 2 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ősi felől ve- gyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

Pénzért, tisztességért.

Neidegg L. után Dr. Margitai. 31

Atyám fölfedezte a komplotot s bár ki-
tűnt, hogy Ferencz volt az elcsábított, s a ma-
ga részére a rablásból nem kívánt semmit.
Atyám mégis kötelelességérte egész szigorúsá-
gal követelte, hogy kiméretlenül büntessék meg.
Az öreg báró ellenkezett; végre kijelentette
hogy javítóintézetbe küldte a fiut, tényleg azon-
ban, amint azt később Neuródében Kattenstád-
bárónétól hallottam, megbocsátott neki, sőt bő-
ven ellátta pénzzel s Amerikába expediálta,
hol a fia néje . . .

»Szobaleány volt« vágott közbe Russ-
wurm.

»Ugy van, szobaleány volt; azonban szép-
sége magára vonta egy tekintélyes ember fi-
gyelmét, aki kineveltette, s elvette a szép leányt.
Okossága, természetes tapintatossága segítségé-
vel, mint urnő is megállta helyét. Az ő védelme
alatt nevedett Braunsberg s lett hosszú évek
küzdeme árán, a szerencse kedvezéséből gaz-
dag ember. — Csak emelje föl fejét Braunsberg
ur,« fordult most az öreghez, »Isten segítségével
ki fogja állani ezt a vihart is.«

De az öreg nem emelte föl fejét, hanem
mélyen alácsüggesztette azt; tompa, érzéketlen
bágyadsággal ült székében. Midőn Bessie gyön-
gőden fölemelte, mintegy önkívületben meredtek
rá szemei, ajaka néhány érthetetlen szót mor-
mogott.

»Türelős rázkódást szenvedett«, magya-
rázá Schröder dr. aki meg volt hiva, s most,
hogy barátját Wesselhöftöt megpillantotta, rögt-
önodasietett. »Miss Lightfoot, nagyon jó lenne
rábeszélni a nagybácsit, hogy vonuljon vissza
mindjárt.«

»Jöjj Frank bácsi«, kezdé a leány gyön-
gőd hízéggel »menjünk innen.«

Az öreg görcsösen szorongatá a szerető
kezet.

»Igen menjünk, menjünk együtt, de mesz-
szire . . .« mormogá. De mikor föl akart ál-
lani, elhagyta minden ereje s fáradtan vissza-
hanyatlott. Wesselhöft és Schröder aggodalmas
pillantást váltottak.

»Támogatni kell«, mondá az orvos, mire
Kattenstádt előlépett, érezte, hogy mindenkinek
rajta a szeme s bár bensőleg forrott is ha-
ragja, most legalább nem tartotta tanácsosnak
kimutatni azt. Reá meg Schröderre támaszkodva
támolygott ki a roskadozó aggastyánna változott
Braunsberg a tereméből.

Bessie lassan, lehajtott fővel ment utánuk.
De az ajtónál egy hirteleni belső sugallatnak
engedve megfordult, s Wesselhöfthöz sietett;

»Isten fizesse meg önnek, hogy pártját
fogta szegény bátyámnak,« mondá reszkető
ajakkal.

Wesselhöft hideg udvariassággal hajtotta
meg magát.

»Keresztény kötelelességem volt, nagysád.
Ha üzleti ügyekben segítségére lehetnék nagy-
bátyjának kérem, parancsoljanak velem.«

A leány kérdezé:

»Vajjon igazán . . . tönkrementünk?«

»Mielőtt a könyvekbe bepillanthatnék, le-
hetetlen ítéletet hoznom. Azonban félek, hogy
nagyon rosszul állnak.«

Csak nem megkönnyebbülés kifejezése volt
az amit e pillanatba a leány arcán látott?!

»Mindent meg fogunk tenni ugyebár, hogy
senki miattunk kárt ne valljon?« mondá ké-
rőleg. Még egy hálás tekintetet vetett Wessel-
höftre azután elisietett.

XV.

Theobald hálósobájába vezette az öreg
embert; ott az orvos és néhány szolgáló gond-
jaira bízva őt, a dolgozó szobába sietett. Az
ablakhoz támasztva arcát, s elgondolkozva
nézett ki az ablakon a parkba hol elevenség
uralkodott. Midőn odafönn a bált megkezdtek
a parkot megnyitották a közönségnek; a tarka
lámpák közt tréfálkozva, sikongva mulatott sok
vidám csoport, nem is sejtve az imént lejá-
szódott drámát ott benn a villában. Az érzel-
mei, s a künn uralkodó vidámság között való
kontraszt bántotta a fiatal tisztet. Elfordult az
ablaktól, a lámpákhoz sietett s mind eloltotta
azokat egyet kivéve. Azután egy karosszékbe
vetette magát, s háttal az ablaknak eldőlve
abban, átengedte magát sötét, vigasztalan gond-
olatainak.

»Óh én bolond teremtés!« ismétlé homlo-
kára ütve öklével tehetetlen dühében. Keserű
öngyűlödéssel szeretett volna fölkacagni
maga fölött. Két hosszú esztendőig szolgált ezért
a lányért — most az övé lett, de nem szereti
őt; az egyetlen, ami becses volt rajta az ő szem-
bebe gazdagsága oda van, ő pedig hozzá lán-
czolva szétéphetetlenül. Egy remény sugár mé-
gis fölillant agyában. »Az ilyen aranyember
olyan mint a macska, mindig talpára esik,«
mondá magában optimista könnyelműséggel.
Hátha Braunsberg bukása nem oly teljes, mint
azt Ruswurm bosszús dühében állítá, hátha
még elviselhető lesz élete? Am, ha nem így
van akkor jaj neki. A leány mint egy kolonc,
rá van akasztva, s most tessék vele s nagy-
bátyjával a világ valamely zugában nyomorogni!
Vagy felbontson mindent? Otthagyja a leányt,
most, hogy szegényzű lett? — Ez lett volna
az egyedüli okos eljárás, de a világ igen rossz
szemmel nézné — pedig a világ volt az egye-
dülű Isten, akinek szolgált. Hányszor végig fu-
tott testén a jég hideg borzongós, mialatt mind
ezt átgondolta!

Halk zörejt kelté föl gondolataiból. Bessie
jelent meg az ajtóban. Fehér ruháját egyszerű,
sötétzsinre váltotta; barna szemei oly különös
félelmes fényben ragyogtak halvány arcán,
mintha ki akarta volna fürkészní a tiszt ér-
zelmeit, gondolatait.

»Theobald!« kezdé halkán.

Gépiesen kelt föl, s ment eléje. Talán
szerelmet, vigasztalást vár ez a leány tőle? Egy
szót se tudott szólni.

»Theobald!« ismétlé a leány s ugy irgal-
mazzon az Isten nékem, hogy amit ma hallot-
tam, mond uj előttem, nem ismertem minded-
dig bátyám multját.«

Mit feleljen neki? Bátyja véle együtt esalta
meg őt s egy egyedül az tőkéletesen mindegy
most már, legalább ami a következményeket
illeti; második természetévé vált mindent a
legönzöbbsz szempontról tekinteni. Egyéb választ
nem tudott adni, mint ezt a hideg kérdést:

»Hogy van a beteg?«

»Schröder doktor azt mondja, hogy baja
komoly,« mondá fagyos hangon, amely méltó
visszhangja volt a kérdésnek. »En persze egy
pillanatra sem hagyhatom el mig meg nem
könnyebbül. Jó lenne azonban kiüríteni a ker-
tet, hogy nyugalom legyen, mert erre betegünk-
nek nagy szüksége van.«

»Erre lesz gondom. Hát még?«

»Ilyen körülmények közt nem lehet az es-
küvőre gondolni se; itt is sok mindent kell
másképp intézni, visszarendelni. En erre most
képtelen vagyok, egészen a betegnek kell
szentelnemmagamat.«

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Bánffy Dezső birtokai.

Budapest, márcz. 9. (Saját tud. táv.)
Bánffy Dezső báró, hir szerint felosztja
erdélyi birtokait első házasságából szü-
letett fiai: Ferencz és Kázmér között,
magának csak Szilágy-Somlyót tartja meg.

A forrongó Olaszország.

Róma, márcz. 9. (Saját tud. táv.)
Az afrikai vereségek felett oly nagy az
elkeseredés, hogy a király fél a forrada-
lom kitörésétől, a mi Olaszországnak vál-
ságos helyzetét csak súlyosbitaná. Így te-
hát komolyan foglalkoznak a gondolattal
hogy felhagynak a háborúval és Menek
királylyal békét kötnek.

Közgazdaság.

A Hunyady malom.

A Hunyady malomnak életbevágó ügyeit
fogja intézni a holnapi közgyűlés; a részvény-
társaság új elsőbbségi részvények kibocsátását
vette tervbe s ez által mintegy a megye közön-
sége kezébe tette le egy nagy iparvállalat sor-
sát, mely nemcsak Nagyvárad város, hanem a
környék és egész Biharmegye közgazdasági ér-
dekeinek szolgálatára van hivatva.

A részvénytársaság tagjai most a társulás
hatalmas eszméjétől várják a Hunyadi malom
financiáinak megerősítését.

Egyik t. laptársunk e kérdéssel foglalkozva
nem épen helytelenül hangoztatta azon körül-
ményt, hogy városunk és megyénk társadalmá-
nak nem kellett volna oly hidegen, oly közöny-
nyel viseltetnie azon egyének vállalkozása iránt,
akik a László-malom feltámasztására szövet-
keztek, hanem minden kicsinyeskedést, félté-
kenykedést félretéve kellett volna már csupán
a város és a megye nagyipara renuméjának
segítségére sietni s azt jóindulattal, rokonszeny-
vel támogatni.

De mi nem ebből a szempontból kívánjuk
hangsúlyozni, a teendőket! Az üzlet, üzlet marad
mindig, s az üzletember előtt első sorban min-
dig a saját merkantilis érdekei lebegnek csak
ezután következik (akinél egyáltalában *követ-
kezik*) az iparügy közös nagy érdeke. — Azok,
akik valamely iparügyért igazán (és nem esu-
pán hangoztatott) áldozatokat hoznak: azokat
mi örvendetes kivételeknek tekintjük. Vérmes
dolog lenne azonban akár egy város, akár egy
megye ipari tényezőiben az ilyen *kivételek* su-
lyára apellálni.

Egy életrevaló nagyipar vállalatnak üzleti-
leg ki kell fizetni magát s szerintünk amikor a
Hunyady malom részvényesei 50 %-al lebélyeg-
zett régi kötvényeikhez egyenjogu elsőbbségi
részvényeket bocsátanak ki, — akkor a város
és megye egyik nagyiparvállalata körébe nem
egy *szánakozó* és *áldozatkész* közönségre, ha-
nem a saját érdekeit helyesen értelmező közön-
ségre számítanak.

Nem arról van szó, hogy egy generózus
csapat műveleteit saját generozitásunkkal fedez-
zük, — hanem arról, hogy egy életképes nagy
vállalatot a saját hitelünk hozzákapcsolásával
saját érdekünkben még életképesebbé tegyünk.

Ugyanaz ez, ami itt kicsinyben lejátszódik,
mint az emberiség nagy forgalmának epochális
tünetei. Az apró hitelek létesítenek nagy hitelké-
peségű vállalatokat.

És ezen részvényeken nyugvó, — kis mo-
zaikokból álló hitelképesség ezerszerre erősebb,
mint az, amelyik egy nagy, — bár hatalmas-
nak látszó oszlopon nyugszik.

A korallok munkája biztosabb, mint az évezredek óta álló sziklatömb, melyet egy fellegszakadás alá moshat, ledönthet. A korallok a mindent elnyelő tenger hullámai közt építik föl millió ágaeskből az ocean szigetvilágát.

Ilyen a részvénytársaság, melynek korallmunkáját most a »Hunyadi« kiszélesíteni kívánja. Nagy a teher a régi alapnak, — meg kell erősíteni köröskörül.

Hogy ezt a feladatot, ezt a korallmunkát saját érdekében valónak fogja találni Nagyvárad és Biharmegye közönsége, — ebben mi nem kételkedünk.

A pátriótizmusnak ez a legmegkívántabb alakja, amikor egy, a mi körünkben prosperáló s a mi erőnkön saját hasznunkra alapítható nagyiparvállalatot támogatunk. Hányan fektetik bele vagyonukat nagy reklámmal dolgozó idegen vállalatokba, melyek távoli vidékek, vagy épenséggel más országok forgalmát emelik, míg a saját érdekkörükben létesült vállalatokat rövidlátó szemmel, saját üzleti érdekeiket botorul mellőző felfogással hagyják vegetálni.

A Hunyadi malom, ha új részvényeit közönségünk felkarolja: hatalmas vállalattá fog emelkedni. Helyesen teszik a részvényesek, hogy az üzem kiterjesztése céljából a nagy közönség üzleti érzékére apellálnak. Hadd düljön el, hogy van-e hát nekünk elég bizalmunk önmagunkban s megérdemeljük-e, hogy helyi forgalmunk hasznát magunk javára fordítsuk, vagy pedig ősi magyar virtus szerint meg várjuk, hogy idegen kéz által létesített nagyiparvállalatok nyulnak zsebünkbe a haszon után, amelyek ezt bizonyára habozás nélkül és biztosabb kézzel eszközlik, mint saját vállalataink.

A Hunyadi malom részvényesei új kötvényeket kínálnak. Városunk és megyénk közönsége itt a saját érdekében tudni fogja a maga teendőjét egy nem kockázatos, csak megerősítésre váró nagyiparvállalatnál.

A „Nagyvárad Takarékpénztár“ közgyűlése.

— Száztiz forint osztalék. —

Nagyvárad és Biharmegye legrégebbi s országosan jó hírnévnek örvendő pénztáza: a „Nagyvárad Takarékpénztár“ vasárnap délelőtt tartotta meg évi közgyűlését.

Az elmúlt év fényes eredménye ezúttal is teljesen igazolta a közönség azon nagy bizalmát, melylyel e kiváló pénztár iránt viseltetik. Ugy az igazgatóság, mint különösen a takarékpénztár kiváló vezérigazgatója *Hoványi Géza* büszke önérettel tekinthetnek működésük, fáradozásuk, körültekintő gondosságuk meglepő eredményére.

Az elmúlt év nem mondható a legkedvezőbbnek közgazdasági tekintetből, mert a László-malom bukása válsággal fenyegette a közgazdasági életet megbénította az ipart s kereskedelmét. Érintette a malom bukása a »Nagyvárad Takarékpénztár«-t is, azonban ez a legkisebb kihatással sem volt a pénztárra, amit igazol az a körülmény, hogy az elmúlt év *104.564 frt 53 kr.* óriási összeget mutathat fel mint *tiszta hasznot*, s ez összegből a részvényeseknek — az eredetileg 100 frt névértékű részvények után — *száztiz frt* osztalékot fizetnek ki. Ez minden dicséretnél jobban igazolja a pénztárat vezetőket.

A közgyűlés lefolyásáról a következőket közöljük:

Jelen voltak:

Balogh János, Dr. Baróthy Ákos, dr. Bozók Alajos, Böszörményi Géza, Beczkay Lajos, Csobánczy Lajos, Faliczky Viktor, Fási Lajos, Fazekas Imre, Fényes Manó, Ficzek Lajos, Frankó Endre, Grósz Albert, Hanzély István, Hegedüs Géza, Heringh Sándor, Hlatky Endre, dr. Hoványi Ferencz, Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, Huzella Gyula, Just Károly, Kaczián Károly, Keller József, Kon-

rad Márk, Kovács Béla, Lakatos Antal, Lévy Zsigmond, Lopusny Gyula, dr. Márkus László, Mandel Adolf, Papp János v. tanácsos, Papp János m. főjegyző, id. Rimanóczy Kálmán, Sal Ferencz, Schweiger Ede, dr. Sipos Árpád, Szász A., dr. Walner Ödön, Zatureczky Albert.

Sal Ferencz igazgatósági elnök üdvözölte a megjelent részvényeseket. Konstatálta, hogy 68 részvényes 148 részvényt mutatott be. A jegyzőkönyv vezetésére dr. Márkus László, Beczkay Lajos és Hanzély János részvényeseket kéri fel.

Hoványi Géza vezérigazgató felolvasta az igazgatóság következő jelentését:

Tisztelt közgyűlés.

Az 1895-iki intézetünk 49-ik üzletéről jelentésünket a következőkben van szerencsénk előterjeszteni.

Az 1895-iki üzleteredménye kedvezőtlen közgazdasági viszonyok és az év kezdetén piacunkra nehezülő malomválság, valamint az év utolsó negyedében beállott tűzsei zavarok dacára kielégítő volt, mert az 1894. év 87.744 frt 59 kr. tiszta üzleti eredményével szemben 86.923 frt 53 kr. tiszta üzleti eredményt tüntet fel. — Ha pedig ezen összeghez hozzáadjuk az értékpapír-számlán szenvedett 14.404 frt 61 kr. nem tényleges, hanem csak árfolyam különbséget, akkor az 1895. év tiszta üzleteredménye 101.328 frt 14 kr. lenne.

Az értékpapír-számlán jelentkező veszteséget az 1895. évi mérlegünkben bőven kárpótolja a belnyes-vaskóhi vasut elsőbbségi részvényeink eladásából és a leirt követelések számláján befolyt összesen 34.301 frt 90 krt tevő rendkívüli nyereség.

Az 1895-iki év összes eredménye tehát a tartalékalap 6660 frt 90 kr. kamataival együtt 111.225 frt 43 kr.

Az egyes üzletágakról nyújtott forgalmi kimutatásból azon örvendetes meggyőződés meritheti a t. közgyűlés, hogy azok majdnem mindegyike emelkedett, betéteink átlaga az osztrák-magyar bank kamatlábjának felemelése alkalmával mmindig jelentkező pénzügyi szükséglet dacára sem fogyot, sőt emelkedett.

Bejelentjük, hogy az emelkedő jelzők kölcsöneinek egy részét a magyar takarékpénztárnak központi jelzálogbankjára történt engedélyezés által mozgósítottuk.

Bejelentjük, hogy a Sáfrád-féle házat a múlt évben Nagyvárad városának veszteség nélkül eladtuk, továbbá felelítettük azt is, hogy a leirt követelések számláján 10.389 frt 46 kr folyt be.

Bejelentjük, hogy a László-malom elleni követelésünk 40% tényleg befolyt és hogy a még fennmaradt 30% követelésünk, tehát 27.000 frtnak teljes leírását hozzuk ez alkalommal javaslatba, hogy ez által a László-malommal szemben fenállott összes követelésünk teljesen tisztáztassék; jöllehet reméljük, hogy a most leírásra javasolt összeg egy része meg fog térülni, de mérlegünk teljes szoliditása szempontjából annak teljes leírását javasoljuk.

Külön jelentésünkben részletesen foglalkozunk a tisztviselői személyzetben történt változásokkal. — Jelen alkalommal csupán annak adunk kifejezést, hogy intézetünk örvendetesen emelkedő forgalma ugy a tisztviselői létszám, mint a megállapított tisztviselők tekintetében változást igényel és hogy az év folyamán nyerendő tapasztalatokhoz képest e tárgyban a jövő évi rendes közgyűléshez részletes javaslatot fog beterjeszteni az igazgatóság.

Bejelentjük, hogy a napi biztosok jelenléti díját f. évi április hó 1-ső napjától 6 forintban állapítottuk meg; mely emelés intézetünk forgalmának emelkedésével haladó munkatöbbletben találja indokát.

Végül bejelentjük, hogy tekintettel azon körülményre, hogy intézetünk a jövő évben fennállása 50-ik évét éri el, tehát szükségesnek tartjuk már a jelen évben 50 az éves évforduló alkalmából a javaslatba hozandó alapítvány, évkönyv és egyéb költségek fedezéséről részben már most gondoskodni, miéért is e ezimen 5000 frtnak félretevését hozzuk javaslatba.

Ezek után indítványozzuk, hogy a tartalék-alap 6600 frt 90 krt tevő kamatának levonása után jelentkező 104.564 frt 53 kr. jövedelemből fordítsassék:

1. Leírásokra, még pedig:

A váltó-számlán, melyből 27.000 frt László-malmi váltó 29.180 frt — kr.

Ingatlan számlán 1.075 frt 85 kr.

Per- és óvatolási számlán 959 frt 47 kr.

Értékes felszerelvények számláján 500 frt — kr.

2. Tartalékalap gyarapítására 17.835 frt 66 kr.

3. Jótékony célra 1500 frt még pedig:

Városi árvaház alapra 100 frt — kr.

Felállítandó gyermekórházra 100 frt — kr.

Koldusárpólda javára 100 frt — kr.

Szt. Vinceze nővérek olasz-i társházának 100 frt — kr.

Szt. József intézetnél tett korábbi alapítvány gyarapítására 100 frt — kr.

Erzsébet bölcsőde által Csillagvároson építendő házra 100 frt — kr.

Elhunyt intézeti szolga Munkácsi Lajos árvájának 100 frt — kr.

Biharmegyei és nagyvárad-i régészeti és történeti egyletnek 50 frt — kr.

Biharmegyei nőegyletnek 50 frt — kr.

Izr. nőegyletnek 50 frt — kr.

Erzsébet bölcsődeegyletnek 50 frt — kr.

Gyermekbarát egyesületnek 50 frt — kr.

Tűzoltóegyletnek 50 frt — kr.

Szépítési egyletnek 50 frt — kr.

Népkonyha javára 50 frt — kr.

Biharmegyei jegyzői nyugdíj-alapnak 50 frt — kr.

Városi tisztviselők nyugdíjalapjának 50 frt — kr.

Elagott iparosok segélyalapjának 50 frt — kr.

Községi tanítók segélyalapjának 50 frt — kr.

Nagyvárad-i ügyvédi segélyalapnak 50 frt — kr.

Irgalmasok kórházának 50 frt — kr.

Városliget fejlesztésére 50 frt — kr.

Vámhivatal költségeire adományoztassék 50 frt — kr.

3. Társasági tisztii nyugdíj alapnak 2000 frt — kr.

4. 50 éves jubileumi alap 5000 frt — kr.

5. Igazgatók jutalékául 6396 frt 42 kr.

6. Felügyelők jutalékául 1918 frt 12 kr.

7. Vezérigazgató jutalékául 3198 frt 21 kr.

8. Tisztviselők javadalmazására 2000 frt — kr.

9. Osztalékul részvényenként 110 frt 33.000 frt — kr.

Indítványunk elfogadása esetén tartalékalapunk 133.172 frt 48 krról 157.715 frt 04 krra fog emelkedni, vagyis ez évből 24.536 frt 56 kr esatollatik a tartalékalaphoz.

A nyugdíjalap gyarapítására javasolt összeget ezen alapnak mielőbbi növelése céljából a tényleges szükség igényli.

Tisztelt közgyűlés!

Midőn a felügyelő bizottsági jelentés meghallgatása után a beterjesztett mérleget erre vonatkozó indítványaink megszavazása által végleg megállapítani és a felmentvényt az 1895 évről úgy az igazgatóság, mint a felügyelő bizottságnak megadni kérjük és a részvényenként megállapítandó 110 frt osztaléknak a 17-ik sz. szelvény ellenében f. hó 9 napjától leendő kifizetését javaslatba hozzuk:

Megbízatusunk lejárván, a bennünk helyezett bizalmat megköszönve, ezt a tisztelt közgyűlés rendelkezésére visszaboecátjuk.

Kelt Nagyváradon, 1896 márczius 2-án.

Az igazgatóság nevében:

Sal Ferencz,

kir. tanácsos, ig. elnök.

Kapcsolatosan felolvasták a felügyelő bizottság jelentését, mely szerint a pénztár, mérleget s a könyveket megvizsgálták és teljesen rendben találták. A nyereség valóságát igazolják s a nyereségelosztási tervet helyeslik. Kéri a felmentvény megadását.

Dr. *Konrad Márk* hivatkozva az elmúlt év fényes eredményére, indítványozza, hogy az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon a közgyűlés. *Zajos* éljennel fejezték ki tetszésüket a jelen voltak.

Sal Ferencz elnök kihirdette a határozatot, mely szerint a közgyűlés a felolvasott jelentéseket, a nyomtatva szétosztott mérleget elfogadta; az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak jegyzőkönyvi köszönetet szavaz s a felmentvényt megadja. A részvényesek az osztalékot márczius hó 9-től a pénztárnál felvehetik.

A választások.

Ezután az igazgatóság, felügyelő-bizottság és a napi biztosok választására került a sor.

A szavazatszedő küldöttséget Sipos Árpád dr. elnöklete alatt Ficzek Lajos és Schweiger Ede részvényesekből alakították meg.

A választás eredménye a következő.

Beadatott 40 részvényes által 148 szavazat.

Megválasztattak egy napi biztos kivételével mindannyian az összes 148 beadott szavazattal:

Az igazgatóságba:

Sal Ferencz, ig. elnök,
Frankó Endre,
Hlatky Endre,
Huzella Gyula és
Kovács Béla.

A felügyelő-bizottságba:

Szász August,
Papp János megyei főjegyző,
Lévay Zsigmond rendes tagokul,
Lopusnyi Gyula póttagul.

Napi-biztosok lettek:

Böszörményi Géza,
dr. Hoványi Ferencz,
Papp János v. tanácsos,
Zathureczky Albert,
Lakatos Antal (139) szavazattal).

Szavazatokat kaptak még a napi biztos-
ságra Kaczián Károly és Hegedüs Géza.

Élénk tetszéssel, zajos éljenzéssel fogadták
a választás eredményének kihirdetését.

A vezérigazgató előterjesztette az igazga-
tóság jelentését a nyugdíj-alap állapotáról s az
ezzel kapcsolatos ügyekről. A nyugdíj-alap
vagyon 1896. január 1-én 67.635 frtot tett ki.
Ez év elejétől kezdve *Zilahy Kálmán* könyv-
vezető és Fekete Ferencz váltó tárca-tiszt
nyugdíjaztattak s bár a nyugdíjalap bevétele
a kiadásokkal szemben némi hiány mutatkozik,
méltányossági okokból megadják a szabály-
szerű nyugdíjat minden levonás nélkül. — A
nyugdíjazások által megüresedett állások betöl-
tésére nézve jelentették, hogy *Justh Károly*
könyvvezetővé, *Dániel Lajos* váltótárca tiszté
neveztetett ki. Ezekon kívül *Kaiser Gyula* és
Szenes Ferencz gyakornokok, ifj. *Kaczián*
Károly pedig ideiglenes gyakornokok lettek.

Az előterjesztéseket elfogadták s a nyug-
díjazásokat és kinevezéseket helyeslőleg tudom-
ással vették.

A közgyűlés végén *Sal Ferencz* igazgató-
sági elnök az összes megválasztottak nevében
is köszönetet mondott a bizalomért s biztosít-
otta a részvényeseket, hogy amint a múltban,
ugy a jövőben is teljes igyekezettel működnek
az intézet érdekében.

Terménytőzsde.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 9.

B u z a tavaszra, bácskai	7.05
> tavaszra, északi	7.07
> szeptember-októberre, bácskai	6.74
> szept-okt-re északi	6.76
R o z s tavaszra, bácskai	6.45
R o z s tavaszra, északi	6.46
T e n g e r i június-júliusra, bácskai	4.14
> jun-jul-ra, északi	4.16
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.85
> aug-szept-re, északi	10.90

Bécs, márczius 9.

B u z a tiszai	7.40—7.70
> bányai	7.25—7.60
> bácskai	7.20—7.50
> szokványú őszre	7.36—7.36
> szokványú tavaszra	7.71—7.73

R o z s tiszavidéki	6.75—7.95
> szokványú őszre	6.75—6.77
> szokványú tavaszra	6.70—6.90
T e n g e r i magyar	6.40—6.70
Z a b, magyar kereskedelmi	4.70—4.78

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. márczius 9-én.

Magyar aranyjáradék 4%	122.—
Magyar koronajáradék	99.05
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	124.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	101.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	96.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.50
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	157.—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	143.—
Osztrák járadék papirban	101.—
Osztrák járadék ezüstben	101.—
Osztrák járadék aranyban	122.—
Osztrák korona járadék	101.25
1860. osztrák államsorsjegyek	147.—
Osztrák magyar bankrészvény	990.—
Magyar hitelbank részvény	422.—
Osztrák hitelintézeti részvény	380.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	372.25
20 frankos arany (Napoleonkor)	456.—
Német birodalmi márka	59.02 1/2
London vista	120.65
Páris vista	47.87 1/2
20 márkás arany	11.78

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

Tisztán kezelt, természetes

HEGYI-BOROK

a legelőnyösebb árban!

Nagyobb kedvező bevásárlásaim folytán
elismert legjobb minőségű boraimat
a következő árban árusítom:

Kitűnő asztali ó-bor, literje	30 kr.
— 100 liter 21 frt. —	
Magyarádi ó-bor, literje	38 kr.
— 100 liter 28 frt. —	
Magyarádi ó-bor I, literje	46 kr.
— 100 liter 32 frt. —	
Ménesi veres bor, literje	40 kr.
1885. évi Ménesi veres bor, literje	66 >
1885. évi Magyarádi bakator, literje	66 >

Mindennemű üvegelt csemege-, aszú- és
pezsgőborok, a legolcsóbb árban.
Ajánlom még jól berendezett

fűszer- és csemege üzletemet.
BOROKAT nagybani vételnél a legolcsóbban
számítom.

Vidéki megrendelések a legpontosabban teljesítetnek.

Kiváló tisztelettel

MERTZ NÁNDOR,

Nagyváradon, Nagy-Körözs-utca, Mertz-ház.

Telefon-összeköttetés! (69) 1—2

Főtiszt. lelkész urak figyelmébe!

A Szent László-könyvnyomda részvénytársaság

papir-, irodaszer- és nyomtatvány
raktárában

folyton kaphatók a következő

egyházi nyomtatványok:

Bevételi napló 10 iv	18 kr.
Kiadási » 10 iv	18 kr.
Egybekeltek anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
Kereszteltek anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
Meghaltak anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
A róm. kath. szent hitre megtértek jegyzéke (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
A róm. kath. anyaegyház kebeléből más felekezethez eltértek jegyzéke (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
Házasságra egybekeltek kivonata 100 db	65 kr.
Kereszteltek kivonata 100 db	65 kr.
Meghaltak kivonata 100 db	65 kr.
Jelentés alapítványokról 10 iv	30 kr.
Gyónató-czédula 50 drb	1 frt 25 kr.
Eljegyzési értesítő 10 darab	20 kr.
Családi értesítő 10 drb	25 kr.
Evi jelentés iskolákról 5 példány	50 kr.
Születési és keresztelési jegy 50 db	25 kr.
Esketési jegy 50 darab	25 kr.
Esperes látogatási jkv 5 példány	50 kr.
Íktató könyvi 10 iv	25 kr.
Templeni leltár 10 iv	25 kr.
Catalogus liberorum 10 iv	25 kr.
Keresztelési Emlék 100 darab	60 kr.
Bérmáltak jegyzéke 10 iv	35 kr.
Fehér kiv. finom hivatalos levelepapír 34/42 cm. czimirattal 100 iv 1 frt 50 kr.	
Hivatalos levelelőriték 12 60 cm. barna vagy szürke 200 drb czimnyomással 1 frt 50 kr.	
100 névjegy	1 forint.

Viaszkos vászon írómappa
1 frttól 1 frt 20 krig.

FELTÜNŐ!

HÁZIASSZONYOK sok pénzt takaríthatnak meg a párisi petroleum-izzófény-hüvelyek használata által.

Párisi petroleum-izzófény-hüvelyek.

Minden hüvely 15 kr.

Szabadalmazva minden iparállamban. — Minden darab több hétre fehér világitást ad.
Legnagyobb világító-erő legkisebb petroleum-fogyasztásnál.

Nincs korom! Nincs szag! A legrosszabb petroleum is meglepő fehér világossággal ég.

A hüvely úgy a mint van, bele lesz dobva a petroleum-tartóba és 24 óra után már meglepően fehér fényt kapunk. Ha a petroleum kiégett, több héten át utántölthető a nélkül, hogy ki kellene venni. **Az első esetben figyelni kell, hogy a lámpa tiszta legyen és a bél le legyen vágva.**

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan expedíáltnak. — Magyarországon egyedüli elárúsítója: **BRAND A.**
Budapest, Kalap-utca 15. szám.

Minden városban kerestetnek viszont elárúsítók.

(68) 3—20

Sorozat Szám	Sorozat Szám	Sorozat Szám
144	24	4 drb jegyzőkönyv aranyos állványon.
144	42	1 pár fehér hossza női keztyü.
145	17	1 doboz kölni viz.
145	50	1 pár harisnyakötő és 1 porcellán alak.
148	32	1 hamutartó és szalvéta-karika.
149	60	1 üveg lila virágos tejkancsó 6 pohárral.
152	97	1 kínai keztyüdoboz.
153	40	1 festett fa-legyező.
155	22	5 lánczsal összekötött virágpohár.
156	74	1 kék fényképtartó.
156	95	1 japán doboz hamutartó.
157	50	1 piros bőr szivartárcza.
158	36	1 japán hamutartó.
160	18	1 rózsaszin levél alakú fagyalt-készlet.
62	79	1 kék üveg ékszer-tartó.
62	84	1 bőr plaid-tartó.
63	57	1 bőr kanapé-párna (kínai).
64	10	1 kék selyem bomboniere.
64	61	1 bordó plüsch fali tükör.
64	80	3 pár kék festett kávé csésze.
64	97	1 zöld compot-tál 12 drb tányérral.
65	84	1 kötet könyv.
65	94	1 fekete emlékkönyv.
66	62	1 asztali hőmérő.
67	36	1 borsdaráló, 1 porcellán fogpiszkáló tartó.
67	80	1 stikkelt lila asztalvédő.
68	7	1 barna vizitkártya-tárcza.
70	84	1 kötet könyv.
72	14	1 porcellán hamutartó.
72	86	1 kínai gyufatartó.
73	18	1 aranyszélű porcellán vizitkártya-tartó.
73	99	1 patent dugóhuzó.
74	88	1 piros, üveg kosár-tálca, ruhákkal.
77	80	1 kék kávé service 2 személyre.
78	9	2 pár feketekávé, rózsaszin findzsa.
78	22	1 házi sapka.
78	62	Kézi munka.
79	62	1 rózsabimbós négyes virágváza.
80	62	1 fekete bronz szivarkészlet.
81	89	1 spárga tál.
82	39	1 porcellán lapos gyertyatartó.
85	69	1 doboz fénykép, egy piros rózsaszin illatszer-tartóval.
88	45	1 nickel fedős üveg mézdoz.
88	75	1 csomag könyv.
90	6	1 rámas kép.
93	27	1 vöröses porcellán virág-garnitúr.
93	42	1 üveg aufsatz 6 drb tányérral.
95	31	6 drb fehér porcellán consoumé.
95	39	1 csomag könyv.
96	40	1 rózsaszin váza.
97	77	1 kis hosszukás porcellán hamutartó és egy fényképtartó.
99	67	1 festett fa-legyező.
99	79	1 csomag könyv.
00	3	1 Tiroli égetett fakancsó.
00	38	1 kulcstartó.
01	89	1 csomag könyv.
01	28	2 sárga lila virágos váza.
01	13	1 pár kancsó alakú rózsaszin virágpohár.
03	26	1 kötet könyv.
04	94	2 drb fehér üveg virágváza.
05	12	1 drb sötétpálca.
06	63	1 tálcza, 6 porcellán tojástartóval.
07	93	2 drb tálcza-r. jha.
08	33	1 fehér horgolt asztalterítő.
08	33	1 porcellán kis asztal.
08	65	1 pár kicsiny sárga porcellán virágpohár.
08	97	1 kötet könyv.
09	40	1 rózsaszin éjjeli lámpa.
09	78	1 rózsaszin porcellán kosár egy tálczaruhával.
0	27	1 doboz nickel dugó.
0	59	1 fekete bőr szivartárcza.
1	51	1 ezüst kanál szent László talérból.
2	40	1 virágos váza.
3	7	1 stikkelt ujságtartó.
3	85	1 drb ezüst pohár.
4	38	1 csiszolt tükör.
5	20	1 óratartó és egy kis illatszerkancsó.

Sorozat Szám	Sorozat Szám	Sorozat Szám
215	40	1 kék festett itatópapiros.
221	3	1 gyertya-lámpa.
221	28	1 horgolt ingbetét és egy szalmatálca.
222	20	1 ezüst eczet- és olaj-tartó.
226	74	1 kézimunka czérna és piros asztalterítő.
226	89	1 csomag könyv.
226	97	2 üveg barack-levél.
227	87	1 zöld porcellán tányér és egy doboz.
228	43	1 diszkancsó felirattal.
228	77	1 bronz vizitkártya-tartó kosár.
228	90	1 csomag könyv.
230	24	1 zsardinet besteck.
330	80	1 czitrom csavaró.
230	96	1 porcellán gyertyatartó piros gyertyával.
231	39	1 Lila fényképtartó.
231	59	1 virágos aranyfüllő kancsó.
231	100	1 bronz alapon álló sütemény-tartó.
232	76	1 porcellán tentatartó.
232	91	1 hamutartó és 1 kis porcellán putton.
233	47	1 bonboniere.
234	51	1 pár aranyrámájú olajkép.
234	76	1 tojás alakú kék virágváza.
235	74	1 kosár művirággal.
235	95	1 kis uti kosár.
236	23	1 majolika aufszac.
236	28	1 üveg czukortartó.
236	33	7 majolika szegletes kancsó.
236	35	6 drb csemege-tányér.
236	77	1 pár kis porcellán alak.
238	7	1 csomag könyv.
238	31	1 pár kék üveg virágtartó.
238	51	1 üveg fogkefétartó kefével.
240	98	1 festett fa-legyező.
241	92	1 kínai doboz és egy óratartó.
242	22	1 pár oroszán vasból.
242	51	1 fatálca 2 doboz gyufatartóval.
243	40	1 csibuk.
243	51	1 sötétpálca.
243	59	1 ruhafogas.
244	23	1 rózsaszinü porcellán kosár.
246	69	1 himzett törülköző.
247	61	1 kosár narancsszappan.
247	62	4 drb jegyzőkönyv aranyozott állványal.
248	85	1 virágos fényképráma.
249	17	1 sárga éjjeli lámpa.
249	36	1 pár fatörzs alakú virágváza.
250	88	1 aranyrámájú kép.
251	43	1 fehér bőr cigarettatáska lone-revel diszitve.
253	1	1 festett fa-legyező.
253	23	1 festett legyező.
253	81	1 doboz nickel dugó.
253	89	2 db festett fali tárgy.
254	39	1 rózsaszin üveg liqueur service.
255	27	1 kis galambos porcellán alak.
255	54	1 doboz kölni viz.
255	63	2 fali teracotta tányér.
255	99	1 csomag könyv.
257	11	1 himzett gesztenyetartó.
257	27	1 csomag könyv.
258	51	2 üveg barack-levél.
259	36	1 kötet könyv.
259	40	1 csomag könyv.
259	98	1 japán keztyüdoboz.
260	54	1 bordó írómappa.
260	81	1 kínai szivarkészlet.
262	83	1 rózsaszin kávé terítő 6 darab szalvétával.
263	40	2 kis porcellán virágpohár és 2 kínai hamutartó.
263	63	2 sűrűs pohár.
263	75	1 pár ó-német figura.
264	59	1 kis porcellán piros rózsaszín virágtartó.
264	86	1 csomag könyv.
265	29	6 fehér csemegetányér áttört széllel.
265	98	1 darab ezüst kanál szent László éremből.
267	19	1 spárga-tál.
269	90	1 japán keztyüdoboz.
270	54	1 bőr szivartárcza.
271	26	2 db csuprocška.
272	33	1 kék üveg vizitkártyatartó.
274	15	1 festett fa-legyező.

Sorozat Szám	Sorozat Szám	Sorozat Szám
274	18	1 kék czukorpor-tartó.
274	78	1 tentatartó 2 kis kutyával és hőmérővel.
275	24	1 kagyló hamutartó.
275	33	1 gyufa- és szivartartó porcellánból és egy bohóc alakú váza.
275	98	1 nagy japán váza.
277	32	2 kínai tányér.
277	62	1 fehér liqueur-készlet.
278	11	3 db piros kínai virág-etagere.
279	89	1 himzett kefetartó.
280	51	1 zöld tejesüveg.
280	73	1 befőttes tál.
281	55	3 kis porcellán váza.
281	60	12 db csemegekészlet.
282	3	1 nickel óratartó.
282	13	1 csomag könyv.
284	12	1 hamuszín bőr fényképtartó.
285	10	1 kis tükör.
285	45	1 férfi reggeli czipő.
286	87	1 hamutartó és papírvágó.
287	7	1 pár piros üveg pohár.
287	8	1 csomag könyv.
287	35	1 kenyérkosár tálczakendővel.
288	97	1 porcellán hamutartó.
289	82	1 rózsaszín munka-kosár felszerelve.
290	1	Kézimunka.
293	40	1 olajkép barna, bársony, aranyos festett rámaival.
293	90	1 csomag könyv.
294	14	1 aranyrámás olajkép.
294	24	1 sötétkék aranyozott ékszer-tartó.
294	70	1 porcellán tea-doboz.
294	97	2 zöld csemegetányér.
295	56	1 bronz rózsaszín lilios ékszer-tartó.
295	87	1 szitakötő bronz hamuveder.
296	24	1 festett legyező.
296	35	1 pár virágváza tálcán.
296	57	1 vörös kancsó 2 pohárral.
296	70	1 rózsaszín nagy virágváza.
297	25	1 sárga üveg vizitkártyakosár.
299	32	1 kosár művirág.
299	82	1 dieznóbőr vadászskulacs.
300	8	1 patkó alakú virágos tükör.
300	33	1 virágalkú porcellán czukortartó.
300	70	1 japán fatálca.

Figyelmeztetjük a nyerő sorsjegyek tulajdonosait, hogy nyereményeiket a húzás napjától számított 3 hó alatt — vagyis 1896. évi június hó 8-ik napjáig bezárólag — átvenni sziveskedjenek, mert azontul az árvaház javára fognak azok értékesítettetni. A nyert tárgyak átvehetőek 1896. évi márczius hó 9., 10. és 11-ik napjain délelőtt 10-től fél 1 óráig és délután 2—4 óráig a Széchenyi-főadó 13. számú szobájában, azontul pedig az elnök úz. báró Gerliczy Felixné ó méltóságának Fő-utca 13. számú lakásán.

A kneippegylet közgyűlése. A nemzetközi kneippegylet Wörishofenben közgyűlést fog tartani, melyre 23 külföldi orvos részvételét bejelentette.

Új katolikus kör Biharmegyében. Mező-Keresztesen kath. kör alakult, a közmivelődés, vallásos élet fejlesztése céljából. A kör ideiglenes elnöke Alacs Károly, jegyzője Vágner Soma. Az alapszabályokat a belügyminiszter a jóváhagyási záradékkal ellátva leküldötte.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutas D, papirkereskedésében Uri-utca,
Panker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatnak.

E G Y L E T.

A nőegylet sorsjátéka.

— A tárgysorsjáték huzása. —

A »Biharmegyei és nagyváradai nőegylet« vasárnap délelőtt 9 órakor tartotta az »Erzsébet« árvaház kibővítése céljából engedélyezett tárgysorsjátéknak huzását.

A huzást Gerő Ármin alkapitány nyitotta meg. A nőegylet részéről állandóan jelen voltak: báró Gerliczy Félixné, Grunwald Henrikné, Mezey Vilma, továbbá Mezey Mihály pénztárnok és dr. Mártonffy Bogdán titkár.

A három szerencse kerék mellett hat kis árvalány állt; három a kerekeket forgatta, a másik három pedig huzta ki a számokat, melyeket négyen irtak a hivatalos jegyzékbe.

A huzáson, mely 1 óráig tartott, állandóan nagy közönség volt jelen.

A sorsjáték nyereségét jegyzékét egész terjedelemben itt adjuk.

Sorozat	Szám	Leírás
2	62	1 sütemény-tál.
3	16	1 fekete bőr szivartárcza.
3	96	1 kis táska.
4	36	1 porcellán süteménytál.
5	23	4 üveg lánczos pohár.
6	36	1 kötet könyv.
7	1	1 sárga porcellán kosár.
7	41	1 üveg compotos tál 1 tálcza-ruhával.
7	53	1 kis bomboniere és 1 doboz fénykép.
8	24	1 porcellán sütemény-tál.
10	39	1 kis porcellán figura.
10	42	1 kinaezüst vajtartó.
11	42	1 rózsás kávékészlet 2 személyre.
11	69	1 festett fa-legyező.
12	29	1 alabástrom tintatartó.
12	63	1 stikkelt kanapé-párnának való.
14	54	1 porcellán süteménytál.
15	23	1 kosár müvirág és 1 kefetartó himzett.
16	55	1 hamuszín és piros asztalterítő.
17	27	1 rózsás porcellán asztal.
19	41	1 szivar és gyufatartó vadászalakkal.
19	92	Porcellán theakészlet egy személyre.
20	19	1 kép Romeo és Julia.
20	92	1 napraforgós stikkelt asztal-futó.
21	59	1 piros bársony óratartó és 1 tüpárna.
21	72	1 doboz 6 drb szappannal.
22	3	1 kék rumos üveg.
22	33	1 hamuverder egy festett kutyával.
22	33	1 festett fadoboz.
23	71	1 barna festett írómappa.
25	25	6 drb ezüst fagyaltos kanál dobozban.
25	67	1 porcellán virágos torta-tál.
26	14	1 sárga porcellán theatartó.
26	78	1 kenyérkosár tálcza-kendővel.
27	27	1 asztalfutó-készlet.
27	31	1 stikkelt milieu.
28	34	1 fehér virágpohár.
29	43	1 íróasztali naptár.
30	54	1 lila selyem zsebkendő-tartó.
30	98	1 csomag könyv.
31	80	1 csigás porcellán angyal.
31	89	1 tiroli fatálca.
31	90	1 bronz magyaros alakokkal disztett hamutartó.
32	70	1 rózsaszín virágpohár, 1 kis üvegkép és 1 óratartó.
33	20	1 ezüst tálcza, 2 ezüst kanna és czukortartó.
34	20	1 festett fa-legyező.
34	45	1 üveg színes virágváza.
35	29	1 asztali csengő Amorrall.
35	42	1 piros ibolyatartó.
35	94	1 bronz özes hamutartó.
37	69	1 fali festmény.
38	24	1 csomag könyv.
38	42	1 stikkelt zsebkendő-tartó posztóból.
39	44	1 virágot tartó francia alak.
40	53	1 rózsaszín és egy kék kis virágtartó.

Sorozat	Szám	Leírás
40	73	1 rózsaszín doboz 2 drb fekete-kávés findzsával.
40	94	1 legyező.
40	95	1 fekete-zöld himzett kanapépárna.
42	33	1 porcellán asztal.
42	42	1 zöld plüsch emlékkönyv.
42	43	1 szalmás vadász-kulacs.
43	38	1 kék aufsatz 6 drb tányérral.
44	71	1 sétatálca.
45	27	2 drb ötágu ezüst girandau.
46	37	1 pénztárcza.
47	16	1 csomag könyv.
47	49	1 csiga hamutartó.
47	67	1 fekete fatálca.
48	65	1 csomag könyv.
48	92	2 üveg barack-levjár.
49	45	1 fehér sörkancsó 2 pohárral.
50	57	1 porcellán gyertyatartó.
51	25	1 csomó könyv.
51	62	1 fedeles sótartó.
51	81	1 doboz szappan.
52	66	1 kötet könyv.
52	72	2 drb hamutartó porcellán és egy szalma kefetartó.
53	35	1 japán cassette.
54	5	1 fali etagere faragott fából.
54	31	1 kiffi-kosár takaróval.
54	38	1 jegyzőkönyv barna préselt bőr.
55	1	1 nagy kínai legyező.
55	37	1 gyufatartó, 1 szivarvágó.
56	66	1 porcellán tintatartó.
57	40	1 kínai keztüdoboz.
58	13	1 csomag könyv.
60	18	1 csomag könyv.
61	65	1 metszett pohár egy varrókészlettel.
61	66	1 drb japán virágváza.
61	67	1 ezüst kanál szt. László tallérből.
63	12	1 pár zöld virágpohár.
63	68	1 csomag könyv.
64	53	1 festett fa-legyező.
64	69	1 doboz 1 drb szappan.
65	57	1 Amoros tentatartó.
65	68	1 pár rózsaszínü virágtartó.
66	1	1 sárga pénztárcza.
66	58	1 sötétkék táska.
67	12	1 csomag könyv.
68	25	1 pár rózsaszín virágos virágtartó.
68	55	1 ezüst evő-eszköz.
68	85	1 porcellán torta-lap.
69	3	1 pár kínai levéltartó.
69	64	1 kis sárga virág garnitur.
70	46	1 drb ruhakefe.
71	8	1 alpacca vizitkártya tartó.
71	54	1 porcellán torta-lap.
71	47	1 porcellán hamutartó magyar póralakkal.
72	36	1 doboz levélpapiros.
73	21	1 himzett kanapé-párnának való.
73	27	1 kávé készlet 2 személyre.
73	86	1 habverő réz-tüst.
74	12	1 kínai doboz.
75	74	1 ezüst kanál szent László tallérből.
76	53	1 vörös bronz gyertyatartó.
76	79	1 doboz kínai hamutartó.
77	98	1 rózsaszín tejszervice ózalakkal.
78	53	1 kötet könyv.
79	73	1 kis kék tükör illatszertartó.
79	92	1 festett fa-legyező.
80	65	1 levéltartó és egy doboz fénykép.
81	75	1 ezüst kanál szent László tallérből.
82	41	1 rózsaszín ezüst tálczás liqueur-készlet.
82	44	1 porcellán hamutartó.
82	86	1 ezüst czukortartó.
83	21	6 pár theafindzsa.
84	12	5 fehér horgolt asztalterítő.
84	43	1 kézi lámpa.
86	61	1 tentatartó porcellánból.
86	85	1 fehér porcellán vizitkártya-tartó.
87	14	1 csomag könyv.
87	64	1 fehér piros virágu virágváza.
87	79	1 kis leány porcellánból
87	100	1 üveg, fadobozba.
88	43	1 tükör.
88	57	1 csomag könyv.
88	58	1 kék táblája biharmegyei tájképalbum.
88	83	1 drb 3-as ezüst aufsatz.
89	55	1 csomag könyv.

Sorozat	Szám	Leírás
89	57	1 kis fatálca.
89	94	1 csomag könyv.
90	23	négy jegyzőkönyv aranyozott állványnyal.
90	67	1 csibuk.
91	52	1 hamuszín bőrtáska.
92	34	1 lapos virágváza.
93	7	1 szt. László alaku broche.
94	49	1 törpe alaku hamutartó.
94	88	1 barna táska.
95	19	1 pár kis kis virágváza.
96	94	1 japán napernyő.
97	22	1 porcellán süteménytál.
97	39	1 szalma virágállvány.
98	64	1 ezüst broche szt. László pénzből.
99	68	1 kék üveg vizitkártyatartó.
100	31	6 drb csemege-tányér.
100	63	1 zöld üveg ékszertartó.
101	1	1 fali etagere.
101	77	6 pár zöld porcellán nyelű kés tokban.
102	38	1 emlékkönyv levélpapírokkal.
102	54	1 Mária kép.
103	5	1 tintatartó és 1 kutya.
103	13	1 csomag könyv.
104	46	1 japán napernyő.
105	27	1 pár francia figura.
105	41	1 pár kék fehérvirágos üveg virágtartó.
105	91	1 fali etagere.
107	3	1 festett doboz.
107	29	1 fadoboz.
108	11	1 zöld festett kenyér-kosár, egy barát és egy doboz fénykép.
208	27	1 kis aranyozott illatszer üvegekkel és egy kis piros tüpárna.
109	28	1 kínai cassette.
111	33	1 asztali csengő, márvány alappal.
111	46	1 csiga levélnyomó.
111	62	1 fehér kávé kanna, tejes lábos és egy kávé findzsa.
111	100	1 kínai ezüst csigaalaku hamutartó.
112	40	1 pár kék figurás francia virágpohár.
113	57	1 ruhakefe.
114	45	1 tálcza 6 személyre kávé készlettel.
114	87	1 pár karlsbadi nefeletjes virágpohár.
115	1	1 patkó alaku üveg hamutartó.
115	35	1 rózsaszín gyertyatartó piros gyertyával.
116	43	1 piros bőr pénztárcza.
117	45	1 sárga fadoboz.
119	30	2 papír fal-tál és egy vörös bársony gombostü-párna és egy tálczaruha.
119	80	1 fekete bőr cigarettetárcza.
119	9»	1 virágos fénykép-ráma.
120	34	1 rózsaszín táblájú fénykép-album.
122	55	1 szénvasaló.
123	3	1 pár papucs.
123	52	1 majolika sörös kancsó.
124	68	1 rózsaszín virágváza.
125	80	1 ruhafogas.
126	60	1 pár galambos rózsaszín virágtartó.
126	100	1 kulcs-kosár.
127	10	1 szt. László alakos czukor-kanna.
127	30	1 likőr készlet, 1 csomag könyv.
128	32	1 bronz kínai hamutartó.
128	24	1 csomag könyv.
128	88	1 patkó alaku virágos tükör.
131	40	1 pár tarka virágos virágtartó.
131	82	1 aranyos cognac-készlet.
132	63	1 sárga kék szélű üveg virágpohár.
132	84	1 pár kisebb japán váza.
132	100	1 csomag könyv.
133	90	1 zöld virágtartó.
134	41	1 bomboniere és egy porcellán tányér.
135	73	1 pár kancsó alaku kék virágváza.
138	5	1 nagy japán napernyő.
138	78	6 drb kék porcellán csemegetányér.
139	61	1 kék porcellán ékszertartó egy doboz fénykép.
140	42	1 pár antik virágtartó.
140	43	1 zöld bőr pénzerszény.
141	31	3 drb színes pohár.